

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PRIIT PIKAMÄE IŠVADA,
pateikta 2019 m. gruodžio 19 d.¹

Sujungtos bylos C-262/18 P ir C-271/18 P

**Europos Komisija
prieš
Dôvera zdravotná poisťovňa a.s. (C-262/18 P)
ir
Slovakijos Respublika
prieš
Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s.**

(C-271/18 P)

„Apeliacinis skundas – Valstybės pagalba – Sveikatos draudimo įstaigos – Sąvoka „įmonė“ – Sudėtingi ekonominiai vertinimai – Bendrojo Teismo teisminės kontrolės apimtis – Sąvoka „ekonominė veikla“ – Kitų socialinio draudimo sistemoje veikiančių subjektų siekiamas pelnas – Konkurencija dėl sveikatos draudimo paslaugų kokybės ir pasiūlos“

Turinys

I.	Ginčo aplinkybės	3
II.	Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas	3
III.	Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai	5
IV.	Pagrindiniai apeliaciniai skundai	7
	A. Dėl Slovakijos Respublikos nurodyto pirmojo pagrindo byloje C-271/18 P, susijusio su Bendrojo Teismo teisminės kontrolės ribų pažeidimu	7
	1. Šalių argumentai	7
	2. Vertinimas	7
	3. Išvada dėl Slovakijos Respublikos byloje C-271/18 P nurodyto pirmojo pagrindo	11

¹ Originalo kalba: prancūzų.

B. Dėl Komisijos nurodyto pirmojo pagrindo byloje C-262/18 P ir Slovakijos Respublikos nurodyto ketvirtojo ieškinio pagrindo byloje C-271/18 P, susijusių su pareigos motyvuoti pažeidimu	11
1. Šalių argumentai	11
2. Vertinimas	12
3. Išvada dėl pirmojo pagrindo byloje C-262/18 P ir ketvirtojo pagrindo byloje C-271/18 P	16
C. Dėl Komisijos antrojo pagrindo byloje C-262/18 P ir Slovakijos Respublikos trečiojo pagrindo byloje C-271/18 P, susijusių su teisės klaida aiškinant sąvoką „įmonė“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį	16
1. Šalių argumentai	16
2. Vertinimas	17
a) Pirminės pastabos	17
b) Dėl kitų socialinės apsaugos sistemoje veikiančių subjektų pelno siekimo svarbos veiklą pripažįstant ekonomine veikla	17
c) Dėl konkurencijos lygio, pakankamo tam, kad veiklą būtų galima pripažinti ekonomine, buvimo	20
3. Išvada dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo byloje C-262/18 P ir apeliacinio skundo trečiojo pagrindo byloje C-271/18 P	24
D. Dėl trečiojo Komisijos apeliacinio skundo pagrindo byloje C-262/18 P ir antrojo Slovakijos Respublikos apeliacinio skundo pagrindo byloje C-271/18 P, susijusių su tam tikrų įrodymų išskraipymu	25
1. Šalių argumentai	25
2. Vertinimas	25
3. Išvada dėl apeliacinio skundo trečiojo pagrindo byloje C-262/18 P ir apeliacinio skundo antrojo pagrindo byloje C-271/18 P	26
V. Priešpriešiniai apeliaciniai skundai	27
A. Šalių argumentai	27
B. Vertinimas	27
C. Išvada dėl priešpriešinių apeliacinių skundų bylose C-262/18 P ir C-271/18 P	28
VI. Dėl ieškinio Bendrajame Teisme	28
VII. Dėl bylinėjimosi išlaidų	28
VIII. Išvada	29

1. Šiais apeliaciniais skundais Europos Komisija ir Slovakijos Respublika prašo panaikinti 2018 m. vasario 5 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Dóvera zdravotná poisťovňa / Komisija* (T-216/15, nepaskelbtas Rink., toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2018:64) juo šis patenkino *Dóvera zdravotná poisťovňa a.s.* (toliau – *Dóvera*) ieškinį, kuriuo buvo prašoma panaikinti Komisijos sprendimą C(2014) 7277 *final* dėl tam tikrų finansinės paramos priemonių, kurias ši valstybė narė įgyvendino *Spoločná zdravotná poisťovňa a.s.* (toliau – SZP) ir *Všeobecná zdravotná poisťovňa a.s.* (toliau – VŠZP) naudai (toliau – ginčijamas sprendimas)².

2. Nors ši byla susijusi su gausia jurisprudencija dėl socialinės apsaugos sistemoje veikiančių subjektų pripažinimo įmonėmis pagal Sutarties konkurencijos taisykles, ji Teisingumo Teismui suteikia galimybę pateikti paaiškinimų, kurie ypač reikalingi dėl poveikio, kurį tokiam kvalifikavimui daro aplinkybė, kad šioje sistemoje veikia kiti pelno siekiantys ūkio subjektai. Be to, Teisingumo Teismo pirmą kartą prašoma priimti sprendimą dėl Komisijos pateiktų vertinimų teisinės kontrolės apimties nagrinėjant klausimą, ar subjektas turi būti laikomas įmone.

I. Ginčo aplinkybės

3. 1994 m. Slovakijos sveikatos draudimo sistema perėjo nuo vientisos sistemos su vienintele valstybinio sveikatos draudimo bendrove prie mišraus modelio, kurį taikant kartu veikia ir viešosios, ir privačios įstaigos. 2005 m. dėl šios sistemos reformos buvo, be kita ko, pakeista visų draudimo paslaugų teikėjų teisinė forma: pereita nuo *sui generis* teisės subjektų prie ribotos atsakomybės bendrovių. 2007 m. priimtais teisės aktais draudimo bendrovėms nuo 2008 m. sausio 1 d. buvo nustatytas absoliutus draudimas paskirstyti savo pelną dividendų forma. Po to, kai buvo priimtas Slovakijos Konstitucinio Teismo sprendimas, kuriuo šis draudimas pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai, 2011 m. liepos mėn. šie teisės aktai buvo iš dalies pakeisti taip, kad šios bendrovės tam tikromis sąlygomis galėtų paskirstyti savo pelną.

4. Šiuo metu Slovakijos rezidentai iš trijų sveikatos draudimo įstaigų gali rinktis:

- valstybines sveikatos draudimo bendroves SZP ir VŠZP, kurios 2010 m. sausio 1 d. buvo sujungtos,
- privačią draudimo bendrovę *Dóvera* ir
- privačią draudimo bendrovę *Union zdravotná poisťovňa a.s.* (toliau – *Union*).

5. Gavusi *Dóvera* skundą dėl tariamos Slovakijos Respublikos SZP ir VŠZP suteiktos valstybės pagalbos Komisija 2013 m. liepos 2 d. pradėjo oficialią tyrimo procedūrą.

6. 2014 m. spalio 15 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, jame konstatavo, kad aptariamos priemonės nėra valstybės pagalba, nes Slovakijoje organizuota ir vykdoma privalomojo sveikatos draudimo veikla negali būti laikoma ekonomine veikla, todėl SZP ir VŠZP, kaip šių priemonių gavėjos, negali būti laikomos „įmonėmis“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

II. Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

7. 2015 m. balandžio 24 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Dóvera* ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, grindžiamą dviem pagrindais. Pirmajame pagrinde ši bendrovė iš esmės teigė, kad Komisija dviem aspektais padarė teisės klaidą, aiškindama sąvoką „įmonė“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Pirma, ji neišnagrinėjo, ar SZP ir VŠZP galėjo būti laikomos vykdančiomis

² 2014 m. spalio 15 d. Komisijos sprendimas (ES) 2015/248 dėl priemonių SA.23008 (2013/C) (ex 2013/NN), kurias Slovakijos Respublika įgyvendino dėl *Spoločná zdravotná poisťovňa a.s.* (SZP) ir *Všeobecná zdravotná poisťovňa a.s.* (VŠZP) (OL L 41, 2015, p. 25).

kokią nors ekonominę veiklą, nesvarbu, ar Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje, ar už jos ribų – pastaruoju atveju jos turėtų būti laikomos įmonėmis. Antra, ji nusprendė, kad Slovakijos sveikatos draudimo sistemoje veikiančių bendrovių vykdomos veiklos pripažinimas ekonomine priklauso nuo ekonominių ir neekonominių elementų lyginamojo svorio, nors, anot šios bendrovės, ekonominio aspekto, kad ir koks jis būtų, buvimo sveikatos draudimo sistemoje pakanka, kad šią ekonominę veiklą būtų galima pripažinti ekonomine. Antrajame pagrinde *Dóvera* iš esmės teigė, kad Komisija padarė teisės ir vertinimo klaidų, kai nusprendė, jog pagal Slovakijos sveikatos draudimo sistemą neekonominiai elementai turi viršenybę ekonominių elementų atžvilgiu.

8. Neišnagrinėjęs pirmojo pagrindo Bendrasis Teismas pritarė antrajam pagrindui ir panaikino ginčijamą sprendimą.

9. Priminęs jurisprudenciją, susijusią su sąvoka „įmonė“³, visų pirma su socialinės apsaugos sistemomis, Bendrasis Teismas patikrino, ar Komisija padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad dėl Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemos ekonominių elementų šios sistemos neekonominiai elementai nekvestionuojami⁴. Nagrinėdamas šį klausimą Bendrasis Teismas visų pirma pripažino, kad aptariamą sistemą iš esmės sudaro šie neekonominiai elementai:

- sveikatos draudimo įstaigos pagal teisės aktus privalo įtraukti į sistemą kiekvieną Slovakijos rezidentą, kuris to paprašo, ir negali atsisakyti apdrausti kokio nors asmens dėl jo amžiaus, sveikatos būklės ar pavojaus susirgti,
- tai yra privalomų įmokų sistema, kurios sumos nustatomos įstatyme, atsižvelgiant į apdraustųjų pajamas, bet neatsižvelgiant į gautas paslaugas ar riziką, atsirandančią, be kita ko, dėl apdraustojo amžiaus ar sveikatos būklės,
- visi apdraustieji turi teisę į tokį patį minimalų paslaugų lygį,
- egzistuoja rizikos suvienodinimo mechanizmas, pagal kurį didelės rizikos asmenis apdraudžiančios įstaigos gauna lėšas iš įstaigų, kurių portfelį sudaro mažiau rizikingi asmenys,
- sveikatos draudimo įstaigoms taikomos specialios taisyklės; jos turi vienodą statusą ir vienodas teises bei pareigas, kiekviena jų yra įsteigta siekiant įgyvendinti valstybinį sveikatos draudimą ir negali vykdyti kitos nei įstatymuose numatytos veiklos,
- sveikatos draudimo įstaigų veiklą kontroliuoja reguliavimo tarnyba, kuri užtikrina, kad šios įstaigos laikytųsi pirma aprašytų teisės aktų, ir kuri pažeidimo atveju imasi veiksmų.

10. Taigi Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 58 punkte nurodė, kad reikia „pritarti Komisijos išvadai, kad iš esmės Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistema turi svarbių socialinių, solidarumo ir reguliavimo aspektų“.

11. Toliau Bendrasis Teismas tęsė analizę, atsižvelgdamas į šios sistemos ekonominius elementus⁵. Visų pirma Bendrasis Teismas nusprendė, pirma, kad dėl sveikatos draudimo bendrovių galimybės gauti, naudoti ir paskirstyti dalį savo pelno jų veiklos neekonominis pobūdis gali būti paneigtas. Šiomis aplinkybėmis išvada, kad tokia galimybė būtų, jeigu būtų laikomasi griežtų reikalavimų, kurių paskirtis – užtikrinti sistemos pastovumą ir jai iškeltų socialinių bei solidarumo tikslų įgyvendinimą – nėra svarbi, nes bet kuriuo atveju Slovakijos sveikatos draudimo bendrovių galimybė siekti pelno ir laisvai jį gauti rodo, kad jos siekia pelno ir dėl to jų veikla rinkoje patenka į ekonominę sritį.

3 Skundžiamo sprendimo 45–53 punktai.

4 Skundžiamo sprendimo 54 punktas.

5 Skundžiamo sprendimo 63 ir 64 punktai.

12. Antra, Bendrasis Teismas konstatavo, kad vyksta „tam tikra“ skirtingų sveikatos draudimo bendrovių konkurencija pasiūlos kokybės ir apimties srityje. Šiuo klausimu jis nusprendė, kad net jei konkurencija Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje nebūtų susijusi nei su teisės aktuose numatytais privalomomis paslaugomis, nei su įmokų dydžiu, ši konkurencija vis tiek būtų „intensyvi ir sudėtinga“, nes minėtos įstaigos turėjo teisę papildyti teisės aktuose numatytas privalomas teisinės paslaugas nemokamomis susijusiomis paslaugomis, o apdraustieji galėjo laisvai pasirinkti sveikatos draudimo paslaugų teikėją ir kartą per metus jį pakeisti⁶.

13. Taigi, atsižvelgdamas į šių sveikatos draudimo įstaigų tikslą siekti pelno ir į „intensyvią“ konkurenciją dėl paslaugų kokybės ir pasiūlos Bendrasis Teismas sveikatos draudimo paslaugų veiklą Slovakijoje pripažino ekonomine veikla⁷.

III. Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

14. Apeliaciniame skunde byloje C-262/18 P Komisija, palaikoma Suomijos Respublikos, Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti skundžiamą sprendimą,
- grąžinti bylą Bendrajam Teismui arba, jeigu šis reikalavimas nebūtų patenkintas, priimti galutinį sprendimą byloje ir
- atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą arba priteisti iš *Dôvera* ir *Union* bylinėjimosi išlaidas.

15. Slovakijos Respublika Teisingumo Teismo prašo:

- patenkinti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš *Dôvera* ir *Union* bylinėjimosi išlaidas arba atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.

16. *Dôvera* prašo:

- atmesti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

17. Apeliaciniame skunde byloje C-271/18 P Slovakijos Respublika, palaikoma Suomijos Respublikos, prašo:

- panaikinti skundžiamą sprendimą,
- atmesti ieškinį arba, jeigu šis reikalavimas nebūtų patenkintas, grąžinti bylą Bendrajam Teismui ir
- priteisti iš *Dôvera* ir *Union* bylinėjimosi išlaidas arba atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.

⁶ Skundžiamo sprendimo 65–67 punktai.

⁷ Skundžiamo sprendimo 68 punktas.

18. Komisija prašo:

- panaikinti skundžiamą sprendimą,
- grąžinti bylą Bendrajam Teismui arba, jei nebūtų patenkintas šis reikalavimas, priimti galutinį sprendimą byloje ir
- atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą arba priteisti iš *Dôvera* ir *Union* bylinėjimosi išlaidas.

19. *Dôvera* ir *Union* prašo:

- atmesti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš Slovakijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

20. Priešpriešiniuose apeliaciniuose skunduose byloje C-262/18 P ir C-271/18 P *Dôvera* prašo:

- panaikinti skundžiamo sprendimo 58 punkto dalį, kurioje yra nurodyta, kad *Dôvera* neginčijo teiginio, jog Slovakijos sveikatos draudimo sistema turi „svarbių socialinių, solidarumo ir reguliavimo aspektų“.

21. *Union* prašo:

- panaikinti skundžiamo sprendimo 58 punkto dalį, kurioje nurodyta, kad *Dôvera* neginčijo teiginio, jog Slovakijos sveikatos draudimo sistema turi „svarbių socialinių, solidarumo ir reguliavimo aspektų“, ir
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

22. Slovakijos Respublika prašo:

- atmesti priešpriešinį apeliacinį skundą kaip nepriimtina ir
- priteisti iš *Dôvera* bylinėjimosi išlaidas.

23. Komisija Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti priešpriešinį apeliacinį skundą kaip nepriimtina arba, jeigu šis reikalavimas nebūtų patenkintas, panaikinti skundžiamą sprendimą,
- grąžinti bylą Bendrajam Teismui nagrinėti iš naujo arba, jeigu šis reikalavimas nebūtų patenkintas, priimti galutinį sprendimą byloje ir
- atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą arba priteisti iš *Dôvera* ir *Union* bylinėjimosi išlaidas.

24. 2018 m. lapkričio 19 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-262/18 P ir C-271/18 P buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.

25. Komisija, Slovakijos Respublika, *Dôvera* ir *Union* buvo išklaustytos per 2019 m. spalio 1 d. posėdį.

IV. Pagrindiniai apeliaciniai skundai

26. Grįsdamos savo apeliacinius skundus Komisija ir Slovakijos Respublika, palaikomos Suomijos Respublikos, pateikė atitinkamai tris ir keturis pagrindus. Kadangi trys Komisijos nurodyti ieškinio pagrindai iš esmės atitinka Slovakijos Respublikos pateiktus antrąjį, trečiąjį ir ketvirtąjį ieškinio pagrindus, išnagrinėjęs Slovakijos Respublikos pateiktą pirmąjį ieškinio pagrindą, juos šioje išvadoje nagrinėsiu kartu.

A. Dėl Slovakijos Respublikos nurodyto pirmojo pagrindo byloje C-271/18 P, susijusio su Bendrojo Teismo teisminės kontrolės ribų pažeidimu

1. Šalių argumentai

27. Slovakijos Respublika mano, kad skundžiamame sprendime nurodydamas, kad turi būti atlikta visapusiška nagrinėtos privalomojo sveikatos draudimo veiklos kontrolė, Bendrasis Teismas viršijo teisminės kontrolės įgaliojimus, jam suteiktus dėl Komisijos sprendimų valstybės pagalbos srityje. Slovakijos Respublikos teigimu, norint atsakyti į šį klausimą, neabejotinai reikia atlikti sudėtingus ekonominius vertinimus, o Teisingumo Teismo suformuotoje jurisprudencijoje yra pripažinta, kad Komisija turi plačią diskreciją juos atlikti. Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas šios diskrecijos nepaisė, o Komisijos ekonominį vertinimą pakeitė savuoju.

28. *Dóvera* ir *Union* teigia, kad šis skundo pagrindas yra nepagrįstas. Grįsdamos savo reikalavimus jos tvirtina, kad norint atsakyti į klausimą, ar privalomojo sveikatos draudimo veikla Slovakijoje yra ekonominė veikla, nereikia atlikti sudėtingo ekonominio vertinimo, o paprasčiausiai reikia išnagrinėti faktus. Tokie vertinimai iš tiesų būtini tik tuomet, jei būtų kalbama apie pagalbos priemonės suderinamumą su vidaus rinka, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 3 dalį. Bet kuriuo atveju skundžiamame sprendime Bendrojo Teismo atliktas vertinimas reikštų, kad padaryta akivaizdi vertinimo klaida, jeigu Bendrasis Teismas būtų nurodęs, jog šiame sprendime padarytos išvados nėra pagrįstos ginčijamame sprendime pateiktais įrodymais.

2. Vertinimas

29. Pirmiausia manau, kad, siekiant nustatyti, ar Bendrasis Teismas iš tikrųjų viršijo savo įgaliojimus, vykdydamas teisminę kontrolę, reikia pateikti kelias pastabas dėl principų, kuriais reglamentuojamas šios kontrolės intensyvumas valstybės pagalbos srityje.

30. Šioje srityje Sąjungos teismas paprastai įgyvendina dviejų rūšių Komisijos sprendimų teisėtumo kontrolę: tai gali būti neribota kontrolė, kai Bendrasis Teismas gali pakeisti Komisijos vertinimą savo atliktu vertinimu, arba ribota mažesnės apimties kontrolė⁸. Pastaruoju atveju Bendrasis Teismas tik patikrina, „ar buvo laikytasi procedūros ar motyvavimo taisyklių, ar tikslios faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ginčytinas pasirinkimas, ar nepadaryta akivaizdžios klaidos vertinant šias aplinkybes ir ar nebuvo piktnaudžiauta įgaliojimais“⁹.

8 Šiuo klausimu žr. 1996 m. vasario 29 d. Sprendimą *Belgija / Komisija* (C-56/93, EU:C:1996:64, 11 punktas), 2003 m. gegužės 8 d. Sprendimą *Italija ir SIM 2 Multimedia / Komisija* (C-328/99 ir C-399/00, EU:C:2003:252, 39 punktas), 2008 m. liepos 1 d. Sprendimą *Chronopost ir La Poste / UFEX ir kt.* (C-341/06 P ir C-342/06 P, EU:C:2008:375, 143 punktas) ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *British Aggregates / Komisija* (C-487/06 P, EU:C:2008:757, 114 punktas).

9 Žr., be kita ko, 1996 m. vasario 29 d. Sprendimą *Belgija / Komisija* (C-56/93, EU:C:1996:64, 11 punktas).

31. Remiantis klasikine jurisprudencija, veiksny, dėl kurio Sąjungos teismas gali atlikti tik ribotą, o ne neribotą kontrolę, yra susijęs su sudėtingu aptariamame Komisijos sprendime išdėstytų vertinimų ekonominiu ar techniniu pobūdžiu¹⁰. Būtent reikalavimas pripažinti, kad dėl šio vertinimų pobūdžio Komisija turi tam tikrą diskreciją, nulemia siauresnės apimties teisminę kontrolę.

32. Taigi pirmuoju analizės etapu, kuriuo siekiama nustatyti Sąjungos teismo atliktinos kontrolės apimtį, reikia patikrinti, ar jam nagrinėti pateikti vertinimai turi būti kvalifikuoti kaip sudėtingi ekonominiai vertinimai.

33. Šiuo atžvilgiu, nesant bendros sąvokos „sudėtingas ekonominis vertinimas“ apibrėžties, jurisprudencijoje visų pirma raginama atsakyti į klausimą, ar Komisijos vertinimai, su kuriais susijęs šis tyrimas, buvo atlikti remiantis sąvokomis „valstybės pagalba“ arba „suderinamumas su vidaus rinka“.

34. Pastaruoju atveju analizės tęsti nereikės, nes, kaip nuolat tvirtino Teisingumo Teismas, nagrinėjant suderinamumą su SESV 107 straipsnio 3 dalimi, sudėtingi ekonominiai vertinimai yra *būtini*.¹¹

35. Vis dėlto atliekant pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį reikalaujamą tyrimą iš esmės nelieka jokios diskrecijos tokiam vertinimui, nes pagal suformuotą jurisprudenciją sąvoka „valstybės pagalba“ yra teisinio pobūdžio ir turi būti aiškinama vadovaujantis objektyviais kriterijais¹². Vis dėlto Teisingumo Teismas pripažino, kad dėl šios sąvokos tam tikrais atvejais sudėtingi ekonominiai vertinimai gali būti privalomi.

36. Būtent klausimas, ar Komisijos vertinimas susijęs su įmonės statuso pripažinimu nagrinėjant valstybės pagalbos sąvoką, gali būti vienas iš tų atvejų, kuriuos Teisingumo Teismas turės išnagrinėti siekdamas atsakyti į Slovakijos Respublikos nurodytą pirmąjį pagrindą.

37. Savo apeliaciniame skunde Slovakijos Respublika tik tvirtina, kad tuo atveju, kai Komisija patikrino, ar Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje veikiančios bendrovės patenka į sąvokos „įmonė“ taikymo sritį, ji neabejotinai atliko sudėtingus ekonominius vertinimus. Grįsdama savo argumentą Slovakijos Respublika nurodo kelis sprendimus, kuriuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad Komisijos atlikti vertinimai iš tikrųjų buvo tokio pobūdžio. Nors Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad šie vertinimai yra sudėtingo ekonominio pobūdžio, Slovakijos Respublikos teigimu, nėra jokios priežasties paneigti tokį šiose bylose nagrinėjamų vertinimų pobūdį.

38. Manau, jog tam, kad galėčiau išreikšti nuomonę dėl šio argumento pagrįstumo, reikia apibrėžti minėtuose sprendimuose pateiktų vertinimų dalyką¹³:

– byloje *DSG /Komisija*¹⁴ nagrinėtas Komisijos vertinimas buvo susijęs su klausimu, ar privatus investuotojas, atsižvelgdamas į privačios bendrovės finansinę padėtį ir pelningumo perspektyvas, būtų padidinęs šiai bendrovei suteiktos kredito linijos sumą arba pratęsęs jos terminą tokiomis pat sąlygomis kaip Vokietijos vyriausybė,

10 Žr. 2010 m. rugsėjo 2 d. Sprendimą *Komisija / Deutsche Post* (C-399/08 P, EU:C:2010:481, 97 punktą).

11 1980 m. rugsėjo 17 d. Sprendimas *Philip Morris Holland / Komisija* (730/79, EU:C:1980:209, 24 punktą), kuriame Teisingumo Teismas pirmą kartą pažymėjo, kad, atlikdama suderinamumo vertinimą, „Komisija turi diskreciją, kurios įgyvendinimas apima ekonominius ir socialinius vertinimus, kurie turi būti atliekami Bendrijoje“.

12 Tai yra Teisingumo Teismo nuolat kartojama formuluotė, pirmą kartą pavartota 2000 m. gegužės 16 d. Sprendime *Prancūzija / Ladbroke Racing ir Komisija* (C-83/98 P, EU:C:2000:248, 25 punktą).

13 Vieno iš Slovakijos Respublikos paminėtų sprendimų, t. y. 2005 m. vasario 15 d. Sprendimo *Komisija / Tetra Laval* (C-12/03 P, EU:C:2005:87), nenagrinėsiu, nes jis yra susijęs su antimonopoline sritimi, o ne su valstybės pagalba. Mano nuomone, ši aplinkybė neišvengiamai reiškia, kad minėtas sprendimas nėra reikšmingas nustatant, ar Komisijos vertinimai, susiję su klausimu, ar SZP ir VŠZP patenka į SESV 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos sąvokos „įmonė“ taikymo sritį, yra sudėtingi ekonominiai vertinimai, nes tai nustatant didelę įtaką turi sąvokos „valstybės pagalba“ objektyvumas.

14 2002 m. balandžio 25 d. nutartis (C-323/00 P, EU:C:2002:260).

- byloje *Ispanija / Lenzing*¹⁵, nagrinėtas vertinimas buvo susijęs su klausimu, ar privatus kreditorius būtų veikęs taip pat kaip abi atitinkamos Ispanijos viešosios institucijos, t. y. būtų sudaręs susitarimą dėl skolų mokėjimo persikirstymo su privačia bendrove, ir nepradėjęs priverstinio šių skolų išieškojimo po to, kai ta bendrovė pažeidė minėtą sutartį, atsižvelgdamas į tam tikrus veiksnius ir aplinkybes, visų pirma į skolinių reikalavimų įvykdymo garantijas ir bendrovės skolininkės gyvybingumo bei pelningumo perspektyvas,
- byloje *Chronopost ir La Poste / UFX ir kt.*¹⁶ nagrinėtas vertinimas buvo susijęs su klausimu, ar atlygis už logistinę ir komercinę pagalbą, įprasto Prancūzijos pašto sektoriaus veiklos vykdytojo teikiamą greitojo pašto valdymo bendrovei, kurią jis netiesiogiai kontroliavo dešimt metų, atitiktų privataus investuotojo elgesį tomis pačiomis sąlygomis,
- byloje *Komisija / Scott*¹⁷ buvo vertinama, ar už Prancūzijos valdžios institucijų parduotą žemės sklypą sumokėta kaina atitiko pardavimo kainą, kurią būtų sutikęs mokėti privatus pardavėjas,
- byloje *Land Burgenland ir kt. / Komisija*¹⁸ buvo vertinama, ar Austrijos valdžios institucijos veikė taip pat kaip privatus pardavėjas, kai pardavė regioninį banką ne didžiausią kainą pasiūliusiam, bet kitai šaliai už gerokai mažesnę pirkimo kainą, atsižvelgiant į įvairias aplinkybes, visų pirma sandorio tikrumo lygį ir su juo susijusią finansinę riziką.

39. Vis dėlto, mano nuomone, neabejotina, kad paprasčiausia nuoroda į šiuos Teisingumo Teismo sprendimus savaime negalima pateisinti sudėtingo ekonominio pobūdžio priskyrimo prie vertinimų, susijusių su SZP ir VŠZP pripažinimu įmonėmis, nes *nė vienu* iš šių vertinimų, kurie tuose sprendimuose laikomi sudėtingais ekonominiais vertinimais, nesiekama nustatyti, ar valstybės pagalbą gaunantis subjektas patenka į sąvokos „įmonė“ taikymo sritį.

40. Slovakijos Respublikos minėtuose sprendimuose nagrinėjamų sudėtingų ekonominių vertinimų objektas yra pranašumo buvimo patikrinimas taikant privataus ūkio subjekto, veikiančio rinkos ekonomikos sąlygomis, kriterijų įvairiais aspektais, t. y. privataus investuotojo, privataus kreditoriaus ir privataus pardavėjo kriterijus (toliau – privataus ūkio subjekto kriterijus)¹⁹, o tai, mano nuomone, nekelia nuostabos, nes vykdydamas kontrolę, kurią privalo vykdyti, kai siekia nustatyti, ar tenkinamos valstybės pagalbos buvimo sąlygos, Teisingumo Teismas, kiek žinau, pripažino tik su minėto kriterijaus taikymu susijusių vertinimų sudėtingą ekonominį pobūdį²⁰ ir netgi tvirtino, kad šio kriterijaus taikymas neabejotinai reiškia to pobūdžio buvimą²¹.

41. Tuo atveju, jeigu savo apeliaciniame skunde Slovakijos Respublika netiesiogiai teigtų, kad išvada dėl privataus ūkio subjekto kriterijaus turėtų būti *pagal analogiją* taikoma nagrinėjamam atvejui, reikėtų kelti klausimą, ar argumentai, dėl kurių Teisingumo Teismas pripažino, kad privataus ūkio subjekto kriterijaus taikymas yra sudėtingo ekonominio pobūdžio, gali būti taikomi ir Komisijos atliktiems vertinimams, siekiant nustatyti, ar SZP ir VŠZP patenka į sąvokos „įmonė“ taikymo sritį, kaip mano Slovakijos Respublika.

15 2007 m. lapkričio 22 d. sprendimas (C-525/04 P, EU:C:2007:698).

16 2008 m. liepos 1 d. sprendimas (C-341/06 P ir C-342/06 P, EU:C:2008:375).

17 2010 m. rugsėjo 2 d. sprendimas (C-290/07 P, EU:C:2010:480).

18 2013 m. spalio 24 d. sprendimas (C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, EU:C:2013:682).

19 Šie kriterijai yra apibrėžti Komisijos pranešimo dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (OL C 262, 2016, p. 1), 74 punkte.

20 Be Slovakijos Respublikos nurodytų sprendimų, taip pat žr. 1996 m. vasario 29 d. Sprendimą *Belgija / Komisija* (C-56/93, EU:C:1996:64, 10 ir 11 punktai), taip pat 2003 m. gegužės 8 d. Sprendimą *Italija ir SIM 2 Multimedia / Komisija* (C-328/99 ir C-399/00, EU:C:2003:252, 38 ir 39 punktai).

21 Žr. 2007 m. lapkričio 22 d. Sprendimą *Ispanija / Lenzing* (C-525/04 P, EU:C:2007:698, 59 punktas), 2010 m. rugsėjo 2 d. Sprendimą *Komisija / Scott* (C-290/07 P, EU:C:2010:480, 68 punktas), 2013 m. sausio 24 d. Sprendimą *Frucona Košice / Komisija* (C-73/11 P, EU:C:2013:32, 74 punktas), taip pat 2016 m. lapkričio 30 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija ir Orange* (C-486/15 P, EU:C:2016:912, 90 punktas).

42. Reikia nustatyti tokius argumentus. Pirma, atsižvelgiant į atitinkamų vertinimų ekonominį pobūdį, nėra jokios abejonės: kadangi privatus ūkio subjektas veikia atsižvelgdamas į numatomo pelno galimybes, nepaisydamas jokių kitų aplinkybių²², jo elgsenos atitiktis tyrimui atlikti neišvengiamai būtina išanalizuoti ekonominius duomenis. Antra, sudėtingą minėtų vertinimų pobūdį, mano supratimu, galima paaiškinti tuo, kad pagal privataus ūkio subjekto kriterijų reikalaujama nustatyti ne patvirtintus ekonominius duomenis, o tik hipotetinius duomenis, jeigu tai yra rinkoje vykdomos veiklos pelningumo perspektyvų *ex ante* analizė²³. Būtent šiuo *ateities, ekonominių prognozių* elementu, man atrodo, galima pagrįsti teiginį, jog taikant privataus ūkio subjekto kriterijų atlikti vertinimai yra sudėtingo ekonominio pobūdžio. Šią išvadą, beje, patvirtina viena Sprendimo *Komisija / Scott* ištrauka, kurioje Teisingumo Teismas, be kita ko, iš to, kad ginčijamas žemės sklypas buvo parduotas atitinkamai privačiai bendrovei netaikant besąlyginės konkurso procedūros ir nerengiant nepriklausomo eksperto vertinimo, daro išvadą, kad „Komisijos uždavinys dėl to tapo sudėtingas ir žemės sklypo rinkos vertė galėjo būti *nustatyta tik apytiksliai*“²⁴.

43. Apibendrinant reikia pasakyti, kad atrodo, jog Komisijos vertinimų, kuriuos ji parengė, taikydama privataus ūkio subjekto kriterijų, ekonominis pobūdis yra susijęs su tuo, kad dėl bet kokiam ekonominiam prognozavimui būdingų atsitiktinumų yra reikalingas aiškinimas, kuriam atlikti Sąjungos teismas neturi priemonių, ir tuo galima pagrįsti diskrecijos suteikimą Komisijai²⁵.

44. Savaiame suprantama, kad šie argumentai, kuriuose nėra jokių ekonominės prognozės elementų, negali būti pagal analogiją taikomi Komisijos vertinimams, kaip antai tiems, kuriais siekiama nustatyti, ar subjektas, kuriam skiriama valstybės pagalba, turi būti laikomas įmone, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

45. Taigi reikia kelti klausimą, ar, nepaisant to, minėti vertinimai, ir visų pirma tie, kurie yra susiję su socialinio draudimo sistemoje veikiančios subjekto pripažinimu įmone, gali būti laikomi sudėtingo ekonominio pobūdžio vertinimais, grindžiamais *kitais* argumentais nei tie, kuriais yra grindžiamas tokio pobūdžio pripažinimas taikant privataus ūkio subjekto kriterijų.

46. Mano nuomone, atsakymas turi būti neigiamas.

47. Iš tikrųjų manau, kad dėl toliau nurodytų priežasčių šie Komisijos vertinimai bet kuriuo atveju nėra ekonomiškai sudėtingi.

48. Pirmiausia pažymėsiu, kad, kaip paaiškės nagrinėjant pagrindus, susijusius su teisės klaida aiškinant sąvoką „įmonė“²⁶, siekiant atsakyti į klausimą, ar socialinio draudimo sistemoje veikiančio subjekto vykdoma veikla yra ekonominio pobūdžio ir dėl to šis subjektas gali būti pripažintas įmone, reikia patikrinti, ar nacionalinėje teisės sistemoje, reglamentuojančioje atitinkamos socialinio draudimo paslaugos teikimą, esama tam tikrų elementų, pavyzdžiui, dalyvavimo socialinio draudimo sistemoje privalomumo ar neprivalomumo, laisvo ar nelaisvo įmokų sumos nustatymo, šios sumos ir įmokų savitarpio priklausomumo arba nepriklausomumo.

49. Vis dėlto man atrodo, kad visų pirma yra neabejotina tai, jog vertinimai, susiję su šių elementų buvimu, kurių dalykas yra nacionalinės teisės aktų turinys, yra griežtai teisinio, o ne ekonominio pobūdžio.

22 Šiuo klausimu žr. 1986 m. liepos 10 d. Sprendimą *Belgija / Komisija* (234/84, EU:C:1986:302, 14 punktą).

23 Žr., be kita ko, 2012 m. birželio 5 d. Sprendimą *Komisija / EDF* (C-124/10 P, EU:C:2012:318, 82–85 ir 105 punktai).

24 2010 m. rugsėjo 2 d. sprendimas (C-290/07 P, EU:C:2010:480, 70 punktą). Išskirta mano.

25 Žr. Ritleng, D., „Le juge communautaire de la légalité et le pouvoir discrétionnaire des institutions communautaires“, AJDA, 1999, Nr. 9, p. 645.

26 Žr. šios išvados C skyrių.

50. Kalbant apie sudėtingumą, pažymėtina, kad net jeigu „mišriose“ sistemose šiems vertinimams atlikti reikia palyginti ekonominius ir neekonominius elementus, nemanau, kad tai padaryti būtų taip sudėtinga, kad būtų pagrįsta suteikti Komisijai tam tikrą diskreciją, kaip matyti iš to, kad prejudicinėse bylose, kuriose priimti šios išvados 115 ir 120 punktuose nurodyti sprendimai, Teisingumo Teismas pats atliko tokius vertinimus.

51. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, mano nuomone, nereikia nagrinėti šio pagrindo aiškinamųjų argumentų, kuriuose Slovakijos Respublika kaltina Bendrąjį Teismą tuo, jog šis nenustatė, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą. Šie argumentai, mano manymu, iš tikrųjų priklauso nuo išvados, kad sąvoka „įmonė“ savaime reiškia, jog Komisija atlieka sudėtingus ekonominius vertinimus, o aš siūlau nagrinėjamu atveju tai paneigti.

52. Manau, kad Bendrasis Teismas, skundžiamame sprendime pakeisdamas Komisijos vertinimą dėl SZP ir VŠZP pripažinimo įmonėmis savuoju, neviršijo atitinkamoje jurisprudencijoje nustatytų teisminės kontrolės ribų.

3. Išvada dėl Slovakijos Respublikos byloje C-271/18 P nurodyto pirmojo pagrindo

53. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui atmesti apeliacinio skundo byloje C-271/18 P pirmąjį pagrindą kaip nepagrįstą.

B. Dėl Komisijos nurodyto pirmojo pagrindo byloje C-262/18 P ir Slovakijos Respublikos nurodyto ketvirtojo ieškinio pagrindo byloje C-271/18 P, susijusių su pareigos motyvuoti pažeidimu

1. Šalių argumentai

54. Komisija ir Slovakijos Respublika, palaikomos Suomijos Respublikos, tvirtina, kad skundžiamo sprendimo motyvai yra prieštaringi ir nepakankami. Visų pirma šie motyvai neleidžia suprasti, koks teisinis kriterijus buvo taikomas skundžiamame sprendime. Iš tikrųjų, nors Bendrasis Teismas panaikino ginčijamą sprendimą ir pripažino antrąjį ieškinio pagrindą, susijusį su ekonominių ir neekonominių elementų lyginamuoju svoriu, iš skundžiamo sprendimo 58 ir 63–69 punktų matyti, kad Bendrasis Teismas faktiškai pritaikė pirmajame ieškinio pagrindė nurodytą teisinį kriterijų, pagal kurį ekonominio elemento sveikatos draudimo sistemoje, kad ir koks jis būtų, pakanka, kad šioje sistemoje veikiančių subjektų vykdoma veikla būtų pripažinta ekonomine.

55. Slovakijos Respublika priduria, kad iš skundžiamo sprendimo motyvų negalima suprasti nei priežasčių, dėl kurių Bendrasis Teismas nukrypo nuo Teisingumo Teismo jurisprudencijos, nei svarbos, kurią, Bendrojo Teismo nuomone, turi tai, jog sveikatos draudimo įstaigos gali naudoti ir paskirstyti dalį savo pelno ir riboti esamą konkurenciją. Kiek tai susiję su pelnu, Bendrasis Teismas, be kita ko, neatsižvelgė į aplinkybę, kad viena iš ginčijamame sprendime nurodytų priemonių buvo taikoma laikotarpiui, kai draudimo įstaigoms buvo uždrausta paskirstyti pelną. Dėl esamos konkurencijos pažymėtina, kad skundžiamas sprendimas yra prieštaringas, nes Bendrasis Teismas nusprendė, pirma, kad tarp šių bendrovių vyksta tik „tam tikra konkurencija“, ir, antra, kad ši konkurencija yra „intensyvi ir sudėtinga.“

56. Dóvera ir Union atsako, kad skundžiamo sprendimo motyvai yra pakankamai aiškūs ir tikslūs. Konkrečiai kalbant, iš šio sprendimo 54 punkto matyti, kad Bendrasis Teismas netaikė teisinio kriterijaus, kurį Dóvera pasiūlė pirmajame ieškinio pagrindė, bet įvertino skirtingų Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemos elementų reikšmę. Šiomis aplinkybėmis skundžiamo sprendimo 69 punktą yra tik *obiter dictum*, o iš to sprendimo 63–68 punktų aiškiai matyti, kad privalomojo sveikatos draudimo sistemoje veikiančių bendrovių veiklos pripažinimas „ekonomine“ buvo grindžiamas dviem kumuliaciniais elementais, t. y. konkurencijos tarp jų buvimu ir kitų subjektų

nei SZP ir VŠZP pelno siekimu. Kalbant apie šių sveikatos draudimo bendrovių gauto pelno naudojimo ir paskirstymo teisinius apribojimus, reikia pasakyti, kad jie yra įprasti draudimo veiklai ir nereiškia, jog nagrinėjama veikla nėra ekonominė. Be to, Bendrojo Teismo išvados dėl esamos konkurencijos lygio yra visiškai nuoseklios.

2. Vertinimas

57. Su šiuo pagrindu susiję kaltinimai yra nukreipti į tariamai nepakankamą ir prieštaringą skundžiamo sprendimo motyvaciją. Juos reikia nagrinėti po vieną.

58. Pirma, kiek tai susiję su kaltinimu, kad Bendrojo Teismo argumentai skundžiamame sprendime ir jo padaryta išvada įrodo, jog, nors jis panaikino ginčijamą sprendimą ir pripažino antrąjį ieškinio pagrindą pagrįstu, iš tikrųjų taikė ieškovės pirmajame ieškinio pagrindė pasiūlytą teisinį kriterijų, pažymiu, kad šis kaltinimas yra pagrįstas skundžiamo sprendimo 58 ir 63–69 punktų turiniu, kurį priminsiu toliau.

59. Nagrinėdamas antrąjį ieškinio pagrindą, skundžiamo sprendimo 58 punkte Bendrasis Teismas patvirtino Komisijos išvadą, kad Slovakijos sistema iš esmės grindžiama solidarumu, ir to sprendimo 64 punkte pritarė vėlesniam Komisijos paaiškinimui, kad Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemos ekonominiai požymiai buvo nustatyti siekiant užtikrinti socialinių ir solidarumo tikslų įgyvendinimą. Tai turėjo paskatinti Bendrąjį Teismą atmesti šį pagrindą, nes teisinis kriterijus, kurį savo sprendime taikė Komisija ir su kuriuo ieškovė sutiko pirmosios instancijos teisme svarstant antrąjį ieškinio pagrindą, yra klausimas, ar nagrinėjama tvarka iš esmės yra grindžiama solidarumo principu, ar iš esmės yra ekonominio pobūdžio, ir minėtuose Bendrojo Teismo pareiškimuose aiškiai nurodyta, kad teisingas požiūris yra pirmasis. Tačiau skundžiamo sprendimo 68 punkte Bendrasis Teismas pripažino šį pagrindą pagrįstu ir panaikino ginčijamą sprendimą, remdamasis išvada, kad kitų ūkio subjektų, siekiančių pelno, buvimas ir konkurencija Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje įrodo, kad toje sistemoje vykdoma veikla yra ekonominio pobūdžio. Todėl vien dėl šių dviejų ekonominių elementų privalomojo sveikatos draudimo paslaugų teikimas Slovakijoje tampa ekonomine veikla, neatsižvelgiant į vyraujančius socialinius, solidarumo ir reguliavimo aspektus.

60. Šis kaltinimas man atrodo pagrįstas prielaida, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 58 punkte nusprendė, jog Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje socialiniai, solidarumo ir reguliavimo aspektai yra „vyraujantys“.

61. Šiuo klausimu pažymiu, kad skundžiamo sprendimo redakcijos proceso kalba, t. y. redakcijos anglų kalba, 54 punkte Bendrasis Teismas pirmiausia priminė, kad Komisija padarė išvadą, jog minėtoje schemoje socialinės, solidarumo ir reguliavimo ypatybės yra vyraujančios (*predominant*). Šio sprendimo 55 punkte jis, atrodo, pažymėjo, jog iš tikrųjų iš ginčijamame sprendime nurodytų ypatybių apžvalgos aiškėja, kad jos yra „svarbios“ (*significant*). Galiausiai skundžiamo sprendimo 56 ir 57 punktuose Bendrasis Teismas, nustatydamas minėtas ypatybes, patikrino šios išvados teisingumą ir ja remdamasis šio sprendimo 58 punkte suformulavo teigiamą atsakymą.

62. Nors skundžiamo sprendimo 58 punkte socialiniai, solidarumo ir reguliavimo aspektai yra kvalifikuoti kaip „vyraujantys“ (*predominant*), mano nuomone, nėra abejonės: kadangi juo siekiama pagrįsti minėto sprendimo 55 punkto išvadą, jis turi būti suprantamas kaip apibūdinantis šiuos aspektus kaip „svarbius“ (*significant*), o tai, beje, patvirtinama skundžiamo sprendimo redakcijoje prancūzų kalba. Šios redakcijos 58 punkte iš tikrųjų vartojamas žodis „importants“ („svarbūs“), kuris, tenka apgailestauti, sprendimo redakcijoje anglų kalba buvo išverstas kaip „predominant“ (vyraujantys).

63. Be to, visų pirma šių elementų pripažinimas „vyraujančiais“ neatitinka paties skundžiamo sprendimo 58 punkto paskutinio sakinio („that finding is not challenged by the applicant“), nes neginčijama, kad tokį Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemos apibūdinimą *Dóvera* ne kartą aiškiai atmetė per procesą pirmojoje instancijoje.

64. Tiesa, skundžiamo sprendimo 58 punkte yra patvirtinamos ginčijamo sprendimo išvados („In the light of those various factors, it is necessary to uphold the Commission's conclusion that, in essence, the Slovak compulsory health insurance scheme had predominant social, solidarity and regulatory features <...>“²⁷), ir tame sprendime Komisija ne kartą padarė išvadą, kad šioje sistemoje vyrauja aptariamai neekonominiai elementai. Vis dėlto manau, kad į šį punktą įterpus žodžių junginį „in essence“ (*iš esmės*) paaiškėja, jog Bendrasis Teismas patvirtina šią išvadą tiek, kiek ji yra susijusi su šių elementų *buvimu*, o ne su pasekmėmis, kurias jų buvimas sukelia Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemos solidarumo laipsniui, kad veiklą šioje sistemoje būtų galima apibūdinti kaip ekonominę.

65. Taigi, jei būtų pritarta, kad skundžiamo sprendimo 58 punkte Bendrasis Teismas tik pažymėjo, jog šios sistemos neekonominiai elementai yra „svarbūs“, nesuprantu, kaip jo išdėstyti motyvai galėtų būti laikomi prieštariniais.

66. Iš tikrųjų, kadangi Bendrasis Teismas nepatvirtino Komisijos išvados, kad Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistema iš esmės yra pagrįsta solidarumu, o taikydamas teisinį ekonominių ir neekonominių sistemos elementų lyginamojo svorio kriterijų tik pripažino, kad joje esama „svarbių“ neekonominių elementų, jo išvada, kad, atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 63–67 punktuose išnagrinėtus ekonominius elementus, privalomojo sveikatos draudimo veikla Slovakijoje yra ekonominė veikla, mano nuomone, visiškai atitinka jo prielaidą.

67. Tokiomis aplinkybėmis šį kaltinimą, mano nuomone, reikia atmesti.

68. Antra, kiek tai susiję su kaltinimu, kuris, man atrodo, skiriasi nuo pirma minėto ir pagal kurį, kadangi skundžiamo sprendimo 69 punkte yra nurodyta, jog dėl pelno siekiančių sveikatos draudimo įstaigų buvimo SZP ir *VšZP* „dėl persiduodančio poveikio“ tampa įmonėmis, jis turi būti suprantamas taip, kad *vien* šio elemento pakanka siekiant padaryti išvadą, kad privalomojo sveikatos draudimo paslaugų teikimo Slovakijoje veikla yra ekonominė, jis manęs neįtikina.

69. Prieš pradėdant analizę reikia pateikti visą minėto punkto tekstą. Bendrasis Teismas jame nurodė, kad: „[š]ios išvados [kad nagrinėjama veikla yra ekonominio pobūdžio] negalima paneigti, net jei būtų teigiama, kad SZP ir *VšZP* pelno nesiekia. Žinoma, kai įstaigos, kurių veikla yra nagrinėjama, tokio tikslo nesiekia, bet turi tam tikrą diskreciją konkuruoti, siekdamos pritraukti apdraustuosius, dėl šios konkurencijos negalima automatiškai paneigti jų veiklos neekonominio pobūdžio, visų pirma tais atvejais, kai tas konkurencijos elementas buvo įtrauktas siekiant paskatinti ligonių kasas veiklą vykdyti vadovaujantis gero administravimo principais (2004 m. kovo 16 d. Sprendimas *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150, 56 punktas). Vis dėlto iš šio sprendimo 48 punkte nurodytos jurisprudencijos matyti, kad aplinkybė, jog prekės tiekiamos ir paslaugos teikiamos nesiekiant pelno, netrukdo tokius sandorius rinkoje vykdančio subjekto laikyti įmone, nes teikdamas tokius pasiūlymus jis konkuruoja su kitais ūkio subjektais, kurie siekia pelno. Iš to darytina išvada, kad veiklos ekonominį pobūdį nulemia ne vien tai, kad veikla vykdoma konkurencijos sąlygomis konkrečioje rinkoje, o veikiau tai, kad minėtoje rinkoje veikia pelno siekiantys ūkio subjektai. Taigi šiuo atveju taip yra, jeigu šalys nesiginčija, kad kiti aptariamoms rinkoms ūkio subjektai iš tikrųjų siekia pelno, todėl SZP ir *VšZP* dėl persiduodančio poveikio turėtų būti laikomos įmonėmis“.

27 Išskirta mano.

70. Jeigu būtų atliekamas tikrai formalus tyrimas, būtų galima pritarti Komisijos ir Slovakijos Respublikos aiškinimui. Pažymiu, kad iš tikrųjų Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 69 punkte išdėstytas išvadas padarė po to, kai šio sprendimo 68 punkte nurodė, jog nagrinėjamos veiklos ekonominis pobūdis paaiškinamas konkuravimu dėl paslaugų kokybės ir pasiūlos bei kitų pelno siekiančių ūkio subjektų buvimo, o tai galėtų būti suprantama taip, kad jis ketino patikslinti šią išvadą, nurodydamas, jog tam, kad būtų padaryta išvada, jog veikla yra ekonominė, reikia vien to, kad pelno siektų kiti ūkio subjektai, o ne abiejų šių elementų. Tačiau jis ne kartą vartojo formuluotę, reiškiančią hierarchiją tarp dviejų nagrinėjamų elementų („<...> bet *veikiau* pelno siekiančių ūkio subjektų buvimą minėtoje rinkoje“²⁸) arba perteklinį konkurencijos dėl paslaugų kokybės ir pasiūlos pobūdį („ *tiek, kiek* šalys neginčija, jog kiti aptariamose rinkose operatoriai iš tikrųjų siekia pelno <....>, SZP ir VŠZP dėl persiduodančio poveikio turėtų būti laikomos įmonėmis“²⁹).

71. Vis dėlto, kai kalbama apie esminį skundžiamo sprendimo 69 punkto turinį, akivaizdu, kad juo nesiekama pakeisti šio sprendimo 68 punkte padarytos išvados, jog teiginys, kad privalomojo sveikatos draudimo veikla Slovakijoje yra ekonominė, yra grindžiamas tuo, kad šioje socialinio draudimo sistemoje tuo pačiu metu vyksta konkurencija ir veikia kiti ūkio subjektai, siekiantys pelno. Iš tikrųjų, priešingai, nei teigia Komisija ir Slovakijos Respublika, man atrodo, kad šio punkto įtraukimas yra susijęs su tuo, jog vertindamas, ar tokia veikla, kokia nagrinėjama šioje byloje, turi būti laikoma ekonomine veikla, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, Bendrasis Teismas paprasčiausiai norėjo patikslinti teisinį pagrindą, kuriuo remiantis buvo atsižvelgta į kitų pelno siekiančių ūkio subjektų buvimą.

72. Man atrodo, kad tai matyti iš to punkto perfrazavimo.

73. Iš tikrųjų Bendrojo Teismo argumentai yra grindžiami hipoteze – kuri gali sukelti klaidingą įspūdį, kad tai yra *obiter dictum*³⁰ – kad SZP ir VŠZP nesiekia pelno. Jei taip būtų, Bendrojo Teismo teigimu, vien dėl aplinkybės, kad aptariamoje socialinio draudimo sistemoje veikiančios bendrovės turi tam tikrą laisvę konkuruoti tarpusavyje, nebūtų galima suabejoti tuo, kad jų veikla nėra ekonominio pobūdžio. Tačiau, kaip aiškina Bendrasis Teismas, remdamasis Teisingumo Teismo jurisprudencija, ši veikla neišvengiamai būtų ekonominio pobūdžio tuo atveju, jeigu pelno siektų ūkio subjektai, savo pasiūla konkuruojantys su SZP ir VŠZP. Todėl – ir šiame punkte Bendrasis Teismas, aiškiai to nenurodydamas, pereina nuo konkretaus atvejo vertinimo prie bendresnio principo formulavimo – pelno siekiančių ūkio subjektų buvimas kartu su konkurencijos buvimu yra vienas iš veiksmų, nulemiančių ekonominę veiklos pobūdį. Taigi, Bendrojo Teismo nuomone, kadangi dėl aplinkybės, kad kitos Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje veikiančios bendrovės siekia pelno, nesiginčijama, vertinant, ar SZP ir VŠZP gali būti pripažintos įmonėmis, jų veikla turi būti laikoma ekonomine.

74. Mano nuomone, šis antrasis kaltinimas taip pat turi būti atmestas.

75. Trečia, dėl kaltinimo, kad Bendrasis Teismas nepaiškino priežasčių, dėl kurių nukrypo nuo Teisingumo Teismo jurisprudencijos, pagal kurią konkreti socialinės apsaugos sistema visada būdavo apibūdinama atsižvelgiant į joje vyraujančius aspektus, pažymiu, kad jis yra grindžiamas tariamu prieštaravimu tarp išvados, jog Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemai būdingi „vyraujantys“ socialiniai, solidarumo ir reguliavimo aspektai (skundžiamo sprendimo 58 punktas), ir išvados, kad šioje sistemoje vykdoma veikla yra ekonominė (skundžiamo sprendimo 68 punktas).

28 Išskirta mano.

29 Išskirta mano.

30 Savo atsiliepimuose, kuriuos pateikė šiose sujungtose bylose, *Dóvera* ir *Union* iš tikrųjų nurodė: kadangi šis kaltinimas yra nukreiptas prieš *obiter dictum*, jis turėtų būti laikomas netinkamu. Šios išvados 71 punkte pateiktas aiškinimas rodo, kad nepritariu tokiam aiškinimui.

76. Kadangi, kaip jau nurodžiau šios išvados 61–64 punktuose, skundžiamo sprendimo 58 punkte šie aspektai yra apibūdinti ne kaip „vyraujantys“, o tik kaip „svarbūs“, šis kaltinimas, mano nuomone, gali būti tik atmestas.

77. Ketvirta, kalbant apie kaltinimą, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į Slovakijos teisės aktuose nustatytus pelno naudojimo ir paskirstymo teisinius apribojimus, man atrodo, kad, priešingai, skundžiamo sprendimo 64 punkte Bendrasis Teismas tinkamai motyvavo savo poziciją, nes pripažino, jog tam, kad sveikatos draudimo bendrovių veikla būtų laikoma ekonomine veikla, svarbu ne tai, kad jos turėtų galimybę panaudoti ir paskirstyti pelną, o tai, kad jos turėtų galimybę laisvai siekti pelno, nes ši galimybė įrodo, kad subjektas siekia pelno, taigi vykdo veiklą ekonomikos srityje.

78. Kadangi šioje skundžiamo sprendimo dalyje nėra Bendrojo Teismo teiginių spragų, manau, kad šis kaltinimas turi būti atmestas.

79. Penkta, kalbant apie kaltinimą, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į aplinkybę, jog viena iš priemonių, dėl kurių priimtas ginčijamas sprendimas, buvo taikoma tuo laikotarpiu, kai sveikatos draudimo įstaigoms buvo uždrausta gauti pelną, laikausi nuomonės, kad, priešingai, nei *Dóvera* teigia atsiliepime byloje C-271/18 P, šis kaltinimas nėra pirmą kartą pateiktas apeliaciniame procese, taigi jis yra priimtinas³¹. Vis dėlto iš esmės esu įsitikinęs, kad šiam kaltinimui negalima pritarti, nes, kaip savo atsiliepime pažymėjo *Union*, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad klausimas, ar valstybės pagalbos priemonė yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, turi būti sprendžiamas remiantis objektyviomis aplinkybėmis, kurios vertinamos tą dieną, kai Komisija priima sprendimą³². Todėl nagrinėjamu atveju klausimą, ar SZP ir VŠZP yra *įmonės*, Bendrasis Teismas privalėjo išnagrinėti, atsižvelgdamas į padėtį, kuri buvo susiklosčiusi tuo metu, kai Komisija priėmė savo sprendimą. Tačiau tuo metu, t. y. 2014 m. spalio mėn., draudimas išmokėti pelną buvo Slovakijos Konstitucinio Teismo panaikintas maždaug prieš trejus su puse metų, taigi jau nebegaliojo. Kadangi Bendrojo Teismo negalima pagrįstai kaltinti motyvų nepakankamumu šiuo klausimu, šis kaltinimas, mano nuomone, turi būti atmestas.

80. Galiausiai, kalbant apie prieštaravimą, susijusį su motyvų prieštaravimu, kurį lemia tai, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 65 punkte nurodė, jog tarp Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje veikiančių įstaigų vyksta tik „tam tikra konkurencija“, o to sprendimo 67 punkte pažymėjo, kad ši konkurencija yra „intensyvi ir sudėtinga“, pritariu *Dóvera* ir *Union* argumentui, kad aptariamas skirtumas yra grindžiamas prielaida, jog skundžiamo sprendimo 65 punkte vartojamas terminas reiškia „riboto lygio“ konkurenciją arba „riboto masto“ konkurenciją, nors iš tikrųjų šis terminas yra neutralus ir gali būti aiškinamas tik taip, kad konkurencijos lygis nėra neribotas. Iš tikrųjų šis konkurencijos lygio kvalifikavimo skirtumas paaiškinamas tuo, kad, nors nežymimąjį įvardį „tam tikras“ Bendrasis Teismas vartoja tam, kad būtų bendrai apibrėžtas vienas iš veiksmų, galinčių daryti įtaką veiklos ekonominiam pobūdžiui, būdvardžiai „intensyvi ir sudėtinga“ yra vartojami atlikus tokį vertinimą, kuriuo siekiama apibrėžti *tikrąją* Slovakijos sveikatos draudimo sistemoje veikiančių bendrovių konkurencijos lygį.

81. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, manau, kad šis kaltinimas taip pat turi būti atmestas.

31 Primenu, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, jeigu šaliai būtų leidžiama per procesą Teisingumo Teisme pirmą kartą nurodyti argumentą, kuris nebuvo nurodytas Bendrajame Teisme, tai reikštų, kad jai taip pat leidžiama pateikti Teisingumo Teismui, kurio jurisdikcija apeliaciniame procese yra ribota, prašymą išspręsti platesnės apimties ginčą nei tas, kurį nagrinėjo Bendrasis Teismas. Šiuo klausimu žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimą *Bayerische Motoren Werke ir Freistaat Sachsen / Komisija* (C-654/17 P, EU:C:2019:634).

32 Žr., be kita ko, 2008 m. gruodžio 11 d. Sprendimą *Komisija / Freistaat Sachsen* (C-334/07 P, EU:C:2008:709, 50 punktas).

3. Išvada dėl pirmojo pagrindo byloje C-262/18 P ir ketvirtojo pagrindo byloje C-271/18 P

82. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui apeliacinio skundo byloje C-262/18 P pirmąjį pagrindą ir apeliacinio skundo byloje C-271/18 P ketvirtąjį pagrindą visiškai atmesti kaip nepagrįstus.

C. Dėl Komisijos antrojo pagrindo byloje C-262/18 P ir Slovakijos Respublikos trečiojo pagrindo byloje C-271/18 P, susijusių su teisės klaida aiškinant sąvoką „įmonė“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį

1. Šalių argumentai

83. Komisija ir Slovakijos Respublika, palaikomos Suomijos Respublikos, teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai aiškino sąvoką „įmonė“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnį, ir neatsižvelgė į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, visų pirma sprendimus *AOK Bundesverband ir kt.*³³, *Poucet ir Pistre*³⁴, *Cisal*³⁵, *Kattner Stahlbau*³⁶ ir *AG2R Prévoyance*³⁷, kai skundžiamo sprendimo 63–69 punktuose nurodė, kad Slovakijos sveikatos draudimo sistemoje veikiančių subjektų pelno siekimo ir tam tikros šių subjektų konkurencijos pakanka tam, kad, nepaisant vyraujančių neekonominių elementų buvimo, jų vykdomą veiklą būtų galima kvalifikuoti kaip „ekonominę veiklą“. Slovakijos Respublika priduria, kad Bendrojo Teismo požiūris taip pat prieštarauja sprendimams *Fédération française des sociétés d'assurance ir kt.*³⁸, *Albany*³⁹, *Brentjens*⁴⁰, *Drijvende Bokken*⁴¹ ir *Pavlov ir kt.*⁴²

84. Be to, Bendrasis Teismas neatsižvelgė į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, kai skundžiamo sprendimo 69 punkte nurodė, kad vien dėl to, jog esama pelno siekiančių ūkio subjektų, vykdančių tokią pat veiklą kaip pelno nesiekiantys ūkio subjektai, „dėl persiduodančio poveikio“ pastarieji tampa įmonėmis, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Iš tikrųjų iš Sprendimo *AOK Bundesverband ir kt.*⁴³ matyti, kad, šalia to, jog Slovakijos sveikatos draudimo sistema turi „[vyraujančių]“ socialinių, solidarumo ir reguliavimo aspektų“⁴⁴, tai, kad jos ekonominėmis ypatybėmis siekiama „užtikrinti, kad sistema būtų tvari ir būtų pasiekti socialiniai ir solidarumo tikslai, kuriais ji grindžiama“⁴⁵, turėjo paskatinti Bendrąjį Teismą padaryti išvadą, jog ši sistema yra neekonominio pobūdžio. Kalbant apie pelną, pažymėtina, kad skundžiamo sprendimo 64 punktą yra grindžiamas dirbtiniu galimybės laisvai jo siekti ir jį gauti ir griežtai reglamentuojamos galimybės juo naudotis ir jį skirstyti atskirumu.

85. *Dóvera* ir *Union* atsako, kad skundžiamas sprendimas atitinka Teisingumo Teismo jurisprudenciją. Šiame sprendime iš tikrųjų buvo atlikta reikiama įvairių nagrinėjamų elementų, jų svarbos ir tikslo analizė. Kalbant apie Sprendimą *AOK Bundesverband ir kt.*⁴⁶, jų nuomone, esama labai didelių faktinių skirtumų tarp jame nagrinėjamos sistemos ir Slovakijos sveikatos draudimo sistemos.

33 2004 m. kovo 16 d. sprendimas (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150).

34 1993 m. vasario 17 d. sprendimas (C-159/91 ir C-160/91, EU:C:1993:63).

35 2002 m. sausio 22 d. sprendimas (C-218/00, EU:C:2002:36).

36 2009 m. kovo 5 d. sprendimas (C-350/07, EU:C:2009:127).

37 2011 m. kovo 3 d. sprendimas (C-437/09, EU:C:2011:112).

38 1995 m. lapkričio 16 d. sprendimas (C-244/94, EU:C:1995:392).

39 1999 m. rugsėjo 21 d. sprendimas (C-67/96, EU:C:1999:430).

40 1999 m. rugsėjo 21 d. sprendimas (C-115/97 – C-117/97, EU:C:1999:434).

41 1999 m. rugsėjo 21 d. sprendimas (C-219/97, EU:C:1999:437).

42 2000 m. rugsėjo 12 d. sprendimas (C-180/98 – C-184/98, EU:C:2000:428).

43 2004 m. kovo 16 d. sprendimas (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150).

44 Skundžiamo sprendimo 58 punktą.

45 Skundžiamo sprendimo 64 punktą.

46 2004 m. kovo 16 d. sprendimas (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150).

86. Jos taip pat mano, jog kaltinimas, kad Bendrojo Teismo požiūris iš esmės skiriasi nuo Teisingumo Teismo jurisprudencijos, yra grindžiamas klaidingu skundžiamo sprendimo 58 punkto aiškinimu, nes Bendrasis Teismas jame nurodė ne tai, kad pagal Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemą ekonominiai elementai yra „vyraujantys“, o tik tai, kad šie elementai yra „svarbūs“.

87. Be to, *Dôvera* ir *Union* mano, kad, priešingai, nei teigia Komisija, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 64 punkte nepripažino, kad šios sistemos ekonominiai požymiai buvo nustatyti siekiant užtikrinti socialinių ir solidarumo tikslų įgyvendinimą. Anot jų, pelno naudojimo ir paskirstymo apribojimai yra įprasti ir nenulemia konkurencijos apribojimo. Be to, „galimybė naudoti ir paskirstyti pelną“ nėra neatskiriama susijusi su „galimybė laisvai siekti pelno ir jį gauti“.

88. Galiausiai *Dôvera* ir *Union* mano, kad kritika, nukreipta į skundžiamo sprendimo 69 punktą, yra nereikšminga, jeigu šis punktas yra *obiter dictum*.

2. Vertinimas

a) Pirminės pastabos

89. Siekiant nustatyti, ar, kaip teigia Komisija ir Slovakijos Respublika, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, susijusią su SESV 107 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos sąvokos „įmonė“ aiškinimu, pirmiausia reikia dar kartą priminti, kad aplinkybės, dėl kurių Bendrasis Teismas padarė išvadą, jog, nepaisant svarbių socialinių, solidarumo ir reguliavimo aspektų, Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje vykdoma veikla turi būti kvalifikuojama kaip ekonominė, yra, pirma, joje veikiančių subjektų konkurencijos buvimas ir, antra, kitų nei nagrinėjamas subjektas ūkio subjektų, kurie siekia pelno, buvimas.

90. Manau, kad pirmiausia reikia nagrinėti klausimą, kuris, mano manymu, *a priori* yra prieštaringas, t. y. ar aplinkybė, kad šie ūkio subjektai siekia pelno, yra *svarbus* kriterijus siekiant nustatyti, ar konkreti veikla yra ekonominio, ar neekonominio pobūdžio, siekiant pripažinti ją vykdančią subjektą įmone, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (b antraštinė dalis).

91. Toliau atmetęs tokios aplinkybės svarbą, atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl socialinės apsaugos sistemose vykdomos veiklos kvalifikavimo, aiškinsiuosi, ar, atsižvelgiant į Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje leidžiamą konkurenciją, galima daryti išvadą, kad, nepaisant šiai sistemai būdingų socialinių, solidarumo ir reguliavimo aspektų, privalomojo sveikatos draudimo veikla turi būti laikoma ekonomine veikla, kaip skundžiamame sprendime konstatavo Bendrasis Teismas. Šiuo klausimu mano atsakymas bus neigiamas (c antraštinė dalis).

b) Dėl kitų socialinės apsaugos sistemoje veikiančių subjektų pelno siekimo svarbos veiklą pripažįstant ekonomine veikla

92. Kaip jau minėjau, skundžiamo sprendimo 68 ir 69 punktuose yra nurodyta, kad kitų privalomojo sveikatos draudimo paslaugų teikėjų Slovakijoje pelno siekimas, Bendrojo Teismo nuomone, yra elementas, rodantis tiriamos veiklos ekonominį pobūdį.

93. Taip Bendrasis Teismas atmetė Komisijos požiūrį, kai ji, manydama, kad nereikia atskirti pelno gavimo nuo pelno panaudojimo arba paskirstymo, nagrinėjamoje rinkoje veikiančioms ūkio subjektams suteiktą galimybę naudoti ir skirstyti pelną įvertino *nagrinėdama* šių ūkio subjektų tarpusavio *konkurencijos buvimo klausimą*. Konkrečiau kalbant, kaip Bendrasis Teismas priminė skundžiamo sprendimo 64 punkte, Komisija savo sprendime išreiškė nuomonę, kad dėl galimybės naudoti ir skirstyti gautą pelną negalima paneigti SZP ir VŠZP vykdomos veiklos neekonominio pobūdžio, turint omenyje, kad ši galimybė buvo reglamentuojama griežčiau nei klasikiniuose prekybiniuose sektoriuose

ir ji buvo suteikiama, jei laikytasi reikalavimų, kuriais užtikrinamas sistemos išlikimas bei aptariamoms tvarkos socialinių ir solidarumo tikslų įgyvendinimas. Nors Bendrasis Teismas pripažino šio teiginio teisingumą, šiuo klausimu nurodė, kad jis nėra svarbus siekiant atmesti nagrinėjamos veiklos ekonominį pobūdį „*nuo to momento*, kai atitinkamos rinkos ūkio subjektai pradeda vadovautis pelno siekimo logika“⁴⁷.

94. Negaliu sutikti su šiuo Bendrojo Teismo aiškinimu.

95. Šiuo klausimu pažymėsiu, kad Teisingumo Teismo jurisprudencijoje dėl socialinio draudimo sistemų į šį elementą niekada nebuvo atsižvelgta vertinant atitinkamų subjektų vykdomos veiklos pobūdį.

96. Taigi galima tikėtis, kad Bendrasis Teismas mums nurodys kitą jurisprudenciją, kuri gali tapti teisinis pagrindas atsižvelgti į aptariamą elementą. Iš tikrųjų skundžiamo sprendimo 69 punkte Bendrasis Teismas daro nuorodą į „šio sprendimo 48 punkte nurodytą jurisprudenciją“, t. y. į Teisingumo Teismo sprendimus bylose *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*⁴⁸ ir *MOTOE*⁴⁹.

97. Manau, kad šios dvi nuorodos turi būti nuodugniai išnagrinėtos.

98. Kalbant apie Sprendimą *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*⁵⁰, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas jame įžvelgė Teisingumo Teismo atsakymą dėl Italijos bankų fondų vykdomos veiklos ekonominio arba neekonominio pobūdžio, kai jie vykdė komercinius, nekilnojamąjį ir kilnojamąjį turto sandorius, reikalingus arba tinkamus siekiant tikslų, kurie jiems buvo išskirti viešojo intereso ir socialinės pagalbos srityse. Kalbant konkrečiai, Bendrasis Teismas cituoja šio sprendimo 122 ir 123 punktus, kuriuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad šių fondų veikla turi būti laikoma ekonomine, nepaisant to, kad jų siūlomos prekės ir paslaugos buvo teikiamos nesiekiant pelno, „*nes atlikdamas šiuos veiksmus jis konkuruoja su pelno siekiančiais ūkio subjektais*“.

99. Kalbėdamas apie Sprendimą *MOTOE*⁵¹, Bendrasis Teismas daro nuorodą į jo 27 punktą, kuriame nagrinėdama klausimą dėl aplinkybės, kad atitinkamas subjektas nesiekia pelno, įtakos motociklų lenktynių organizavimo ir jas vykdančių sudaromų rėmimo, reklamos ir draudimo sutarčių veiklos ekonominiam pobūdžiui, Teisingumo Teismo didžioji kolegija priminė pirma cituotą Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* ištrauką⁵².

100. Iš to darytina išvada, kad teisinis pagrindas, kuriuo remdamasis Bendrasis Teismas pripažino kitų, pelno siekiančių, ūkio subjektų buvimą sistemoje, kurioje veikia atitinkamas subjektas, lemiamu elementu, kaip ir konkurencijos buvimą bei to subjekto vykdomos veiklos ekonominį pobūdį, yra suformuluotas Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*⁵³ 123 punkte, ir Teisingumo Teismo didžioji kolegija tai patvirtino Sprendime *MOTOE*⁵⁴.

47 Išskirta mano.

48 2006 m. sausio 10 d. sprendimas (C-222/04, EU:C:2006:8).

49 2008 m. liepos 1 d. sprendimas (C-49/07, EU:C:2008:376).

50 2006 m. sausio 10 d. sprendimas (C-222/04, EU:C:2006:8).

51 2008 m. liepos 1 d. sprendimas (C-49/07, EU:C:2008:376).

52 2006 m. sausio 10 d. sprendimas (C-222/04, EU:C:2006:8).

53 2006 m. sausio 10 d. sprendimas (C-222/04, EU:C:2006:8).

54 2008 m. liepos 1 d. sprendimas (C-49/07, EU:C:2008:376).

101. Kaip ir Slovakijos Respublika savo apeliaciniame skunde, reiškiau nuomonę, kad Bendrasis Teismas neteisingai suprato šių dviejų sprendimų tarpusavio ryšį, nes Sprendime *MOTOE*⁵⁵ Teisingumo Teismas ne ketino Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*⁵⁶ 123 punkte vartojamą formuluotę padaryti bendrąja taisykle, o veikiau siekė patikslinti jos taikymo sritį.

102. Iš tikrųjų, nors tiesa, kad Teisingumo Teismas Sprendimo *MOTOE*⁵⁷ 27 punkte nurodė minėtą sprendimą, išreikšdamas nuomonę dėl Graikijos automobilių sporto ir ekskursijų klubo (toliau – ELPA) pelno nesiekimo įtakos, kad tam tikrą jo veiklą būtų galima kvalifikuoti kaip ekonominę, taip pat tiesa, kad kitame Sprendimo *MOTOE*⁵⁸ punkte Teisingumo Teismas iš esmės nurodė, jog tai, kad *Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID* (*MOTOE*), vykdanči veiklą tame pačiame sektoriuje kaip ir ELPA, irgi nesiekia pelno, neturi *jokios įtakos* ELPA vykdomos veiklos pobūdžio kvalifikavimui dėl taip suformuluotų priežasčių: „Pirma, neatmestina, kad Graikijoje, be asociacijų, kurių veiklą iš esmės sudaro motociklų lenktynių organizavimas ir komercinis eksploatavimas nesiekiant pelno, taip pat yra asociacijų, kurios vykdo tokią veiklą, siekdamos tokio tikslo ir kurios dėl šios priežasties konkuruoja su ELPA, o [tai] turės patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Antra, pelno nesiekiančios asociacijos, kurios tiekia prekes arba teikia paslaugas tam tikroje rinkoje, gali konkuruoti tarpusavyje. Iš tikrųjų tokių asociacijų sėkmė arba išlikimas ilgainiui priklauso nuo pastarųjų galėjimo atitinkamoje rinkoje teikti paslaugas, išstumiant kitų ūkio subjektų teikiamas paslaugas“.

103. Taigi, mano nuomone, Teisingumo Teismas nusprendė, kad veikla gali būti kvalifikuojama kaip ekonominė, net jei pelno siekiančių konkurentų buvimas yra visiškai hipotetinis („neatmestina, kad yra“) arba jei konkurentai visiškai nesiekia pelno („pelno nesiekiančios asociacijos <...>, gali konkuruoti tarpusavyje“)⁵⁹.

104. Mano nuomone, taip Teisingumo Teismas, toli gražu nenumatydamas, kad Sprendime *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*⁶⁰ vartota formuluotė bus taikoma ne tik jame aptartomis faktinėmis aplinkybėmis, išaiškino savo jurisprudenciją, nurodydamas, kad subjekto, kurio veikla nagrinėta, konkurentų siekiamas tikslas gauti pelną visiškai nėra reikšminga aplinkybė vertinant veiklos pobūdį. Iš tikrųjų svarbi *tiktai* aplinkybė, kad vyksta atitinkamų subjektų konkurencija.

55 2008 m. liepos 1 d. sprendimas (C-49/07, EU:C:2008:376).

56 2006 m. sausio 10 d. sprendimas (C-222/04, EU:C:2006:8).

57 2008 m. liepos 1 d. sprendimas (C-49/07, EU:C:2008:376).

58 2008 m. liepos 1 d. sprendimas (C-49/07, EU:C:2008:376).

59 Man atrodo, kad Teisingumo Teismui labai didelę įtaką padarė generalinės advokatės J. Kokott išvada šioje byloje (C-49/07, EU:C:2008:142, 41 ir 42 punktai), pagal kurią „tai, kad subjektas, kaip antai ELPA, turi pelno nesiekiančios asociacijos statusą, t. y. veikia nesiekdamas pelno, nėra kliūtis daryti prielaidą, kad jis užsiima ekonomine veikla ir turi su tuo susijusį įmonės statusą. Taip pat ir tokie subjektai, teikdami paslaugas rinkoje, gali konkuruoti su kitais ūkio subjektais, *nesvarbu, ar pastarieji veikia kaip pelno nesiekiantys subjektai*. Tai ypač akivaizdžiai matyti iš nagrinėjamos bylos, kurioje dvi Graikijos pelno nesiekiančios asociacijos – ELPA ir *MOTOE* – užsibrėžė sau tikslą organizuoti Graikijoje motociklų lenktynes ir jas siūlyti rinkai. *Tokių subjektų sėkmę ilgainiui lemia tai, kad jie, siūlydami savo paslaugas, kiekvieną kartą gali išsivirti rinkoje kitų paslaugų teikėjų atžvilgiu ir užtikrinti savo veiklos finansavimą*“ (išskirta mano). Vienintelis skirtumas yra tas, kad, priešingai nei jo generalinė advokatė, Teisingumo Teismas yra linkęs šią išvadą pateikti kaip 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* (C-222/04, EU:C:2006:8) 123 punkto taikymo sritį patikslinančią nuostatą, o tai, mano nuomone, lėmė Bendrojo Teismo šioje byloje padarytą aiškinimo klaidą.

60 2006 m. sausio 10 d. sprendimas (C-222/04, EU:C:2006:8).

105. Galiausiai reikia pažymėti, kad kitoje srityje Teisingumo Teismas jau sutiko, jog tam tikra veikla gali būti ne ekonominio pobūdžio, *nepaisant* aplinkybės, kad ją vykdo pelno siekiantys ūkio subjektai⁶¹. Iš tikrųjų Sprendime *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* jis laikėsi nuomonės, kad teikdamos švietimo paslaugas viešojo švietimo sistemai priklausančios ir visiškai ar iš dalies iš viešųjų lėšų finansuojamos įstaigos nevykdo ekonominės veiklos, neatsižvelgiant į tai, kad privačiomis lėšomis finansuojamos įstaigos tas pačias paslaugas teikia už atlygį⁶².

106. Man atrodo, kad tokį aiškinimą patvirtina klasikinė jurisprudencija, susijusi su sąvoka „įmonė“. Iš tikrųjų atitinkamo subjekto pelno siekimas paprastai priklauso nuo jo teisinio statuso, kuris pagal šią jurisprudenciją neturi reikšmės kvalifikuojant subjektą kaip įmonę⁶³.

107. Taigi manau, kad Bendrasis Teismas padarė klaidą, aiškindamas sąvoką „įmonė“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes skundžiamo sprendimo 68 punkte nurodė, kad privačių draudimo bendrovių pelno siekimas yra SZP ir VŠZP vykdytos privalomojo sveikatos draudimo veiklos ekonominio pobūdžio rodiklis.

c) Dėl konkurencijos lygio, pakankamo tam, kad veiklą būtų galima pripažinti ekonomine, buvimo

108. Pirmiausia reikia trumpai priminti principus, kuriais remdamasis Teisingumo Teismas apibrėžė sąvokos „įmonė“ ribas Sąjungos konkurencijos teisės srityje.

109. Pagal pakartotinę jurisprudenciją ši sąvoka turi būti suprantama funkcinė prasme ir apima bet kokią ekonominę veiklą vykdančią subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ir finansavimo būdą⁶⁴. Šiuo atžvilgiu ekonomine veikla Teisingumo Teismas laiko bet kokią veiklą, kurią sudaro prekių ar paslaugų siūlymas konkrečioje rinkoje⁶⁵.

110. Kitaip tariant, tai, ar veikla kvalifikuojama kaip ekonominė, ar ne, sukelia didelių pasekmių, nes klausimas, ar Sutarties konkurencijos taisyklės taikomos nagrinėjamai faktinei situacijai, tiesiogiai priklauso nuo šio vertinimo rezultato. Iš to matyti, kad tais atvejais, kai Teisingumo Teismo prašoma pateikti tokį vertinimą, jis, kaip generalinis advokatas M. Poiaras Maduro gerai parodė savo išvadoje byloje *FENIN / Komisija*⁶⁶, neišvengiamai atsiduria „pavojingoje srityje“, nes jo prašoma rasti pusiausvyrą tarp neiškreiptos konkurencijos vidaus rinkoje apsaugos ir valstybių narių kompetencijos paisymo.

111. Dėl šios priežasties ypač keblu įvertinti, ar veikla, vykdoma srityse, kurios priklauso išimtinai valstybių narių kompetencijai, kaip antai nagrinėjamu atveju – socialinio draudimo sistemų organizavimas, turi būti vertinama kaip ekonominė, ar neekonominė.

61 Kaip savo apeliaciniame skunde pažymėjo Komisija, ši principą pripažino ir Bendrasis Teismas. Iš tikrųjų 2017 m. rugsėjo 28 d. Sprendime *Aanbestedingskalender ir kt. / Komisija* (T-138/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:675) jis patvirtino ginčijamą sprendimą, kuriame konstatuota, kad elektroninės viešojo pirkimo platformos, sukurtos siekiant užtikrinti, kad perkančiosios organizacijos įvykdys teises pareigas, joms tenkančias pagal tam tikras Sąjungos direktyvas viešųjų pirkimų srityje, eksploatavimas nėra ekonominė veikla, nepaisant to, kad pelno siekiantys operatoriai taip pat eksploatuoja analogiškas platformas. Dėl šio sprendimo pateiktą apeliacinį skundą Teisingumo Teismas neseniai atmetė (2019 m. lapkričio 7 d. Sprendimas *Aanbestedingskalender ir kt. / Komisija*, C-687/17 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:932).

62 2017 m. birželio 27 d. sprendimas (C-74/16, EU:C:2017:496, 50 punktas). Man atrodo, reikėtų pažymėti, kad šio sprendimo 46 punkte Teisingumo Teismas priminė 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* (C-222/04, EU:C:2006:8) 123 punkto formuluotę. Vis dėlto, mano nuomone, jo išvada dėl nagrinėjamos veiklos pobūdžio liudija, kad sakiny „nes teikdamos tokius pasiūlymus jis konkuruoja su kitais ūkio subjektais, kurie siekia pelno“, nėra suprantamas kaip abiejų šių elementų reikalavimas vienu metu.

63 Ši jurisprudencija pradėta formuoti nuo 1991 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Höfner ir Elser* (C-41/90, EU:C:1991:161, 21 punktas).

64 Tai jurisprudencija, pradėta formuoti nuo 1991 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Höfner ir Elser* (C-41/90, EU:C:1991:161, 21 punktas). Žr. neseniai priimtą 2018 m. lapkričio 6 d. Sprendimą *Scuola Elementare Maria Montessori / Komisija, Komisija / Scuola Elementare Maria Montessori ir Komisija / Ferracci* (C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, 103 punktas).

65 Žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija ir kt.* (C-128/16 P, EU:C:2018:591, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

66 Generalinio advokato M. Poiaras Maduro išvada byloje *FENIN / Komisija* (C-205/03 P, EU:C:2005:666, 26 punktas).

112. Šioje srityje minėta pusiausvyra buvo pasiekta, kaip nurodyta toliau. Pirmiausia jurisprudencijoje buvo nuolat tvirtinta, kad valstybės narės iš esmės gali laisvai organizuoti savo socialinio draudimo sistemas, kaip to pageidauja⁶⁷, ir, antra, valstybėms narėms joje buvo siūloma vis dėlto paisyti nuoseklumo reikalavimo, nes jos turi teisę netaikyti konkurencijos taisyklių tam tikrai veiklai tik tuo atveju, jeigu solidarumo principas bus *faktiškai* įgyvendintas⁶⁸.

113. Iš tikrųjų Teisingumo Teismo tyrimo dalykas yra nacionalinių taisyklių, reglamentuojančių konkretų kiekvienos socialinės apsaugos sistemos veikimą, rezultatas. Kitaip tariant, Teisingumo Teismas pateikia tokį klausimą: ar nacionalinės teisės sistema buvo sukurta taip, kad šioje sistemoje veikiantys subjektai turi būti laikomi tiekiančiais prekes arba teikiančiais paslaugas *kokioje nors rinkoje*, ar, siekiant apibūdinti tiksliau, konkurencijos sąlygomis? Tikrai tuo atveju, jei atsakymas į šį klausimą būtų neigiamas, atitinkama veikla galėtų būti laikoma neekonominė, todėl konkurencijos taisyklių taikymo galimybę reikia atmesti.

114. Kai nagrinėjamos socialinio draudimo sistemos yra mišrios, nes jose dera neekonominiai elementai ir rinkos buvimo rodikliai, jose vykdomos veiklos kvalifikavimas priklauso nuo įvairių nagrinėjamų elementų analizės, svarbos ir atitinkamų tikslų. Kitaip tariant, jų kvalifikavimas yra „lygio klausimas“⁶⁹.

115. Nepaisant Teisingumo Teismo kazuistinio požiūrio, kurio jis laikosi šioje srityje, tiriant pirmosios grupės sprendimus, kuriuos šalys aptaria savo procesiniuose dokumentuose, t. y. sprendimus *Poucet ir Pistre*⁷⁰, *Cisal*⁷¹, *AOK Bundesverband ir kt.*⁷², *Kattner Stahlbau*⁷³ ir *AG2R Prévoyance*⁷⁴, galima nustatyti kelis požymius, iš kurių matyti, kad veikla nėra ekonominė, t. y. pirma, socialinį sistemos tikslą, antra, solidarumo principo įgyvendinimą ir, trečia, valstybės kontrolę.

116. Neabejotina, kad Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistema turi visus šiuos požymius, ir Bendrasis Teismas tai pripažino skundžiamo sprendimo 55–57 punktuose. Pirma, ja siekiama socialinio tikslo tiek, kiek ja siekiama užtikrinti visiems Slovakijos piliečiams sveikatos draudimą, neatsižvelgiant į jų turtinę padėtį ir sveikatos būklę. Antra, ji apima didelę dalį elementų, kurie, sprendžiant iš jurisprudencijos, reiškia solidarumo principo įgyvendinimą, nes joje numatytas privalomas dalyvavimas sistemoje ir privalomos įmokos, kurių suma nustatoma proporcingai apdraustųjų pajamoms, ir neatsižvelgiant į riziką, susijusią su apdraustųjų amžiumi ar sveikatos būkle, visiems apdraustiesiems teikiamos vienodos įstatymuose numatytos privalomosios paslaugos, nėra tiesioginio ryšio tarp mokamų išmokų ir sumokėtų įmokų sumos, taip pat egzistuoja rizikos suvienodinimo mechanizmas⁷⁵. Trečia, šioje sistemoje yra elementų, kurie jurisprudencijoje laikomi valstybės vykdomos kontrolės rodikliais: kiekviena sveikatos draudimo institucija yra įsteigta

67 1999 m. birželio 17 d. Sprendimas *Belgija / Komisija* (C-75/97, EU:C:1999:311, 37 punktą).

68 Šiuo klausimu žr. generalinio advokato M. Poiaras Maduro išvadą byloje *FENIN / Komisija* (C-205/03 P, EU:C:2005:666, 27 punktą). Taip pat žr. mano argumentus dėl 2004 m. kovo 16 d. Sprendimo *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150) šios išvados 125–127 ir 129 punktuose.

69 Generalinio advokato F. Jacobs išvada sujungtose bylose *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2003:304, 35 punktą).

70 1993 m. vasario 17 d. sprendimas (C-159/91 ir C-160/91, EU:C:1993:63).

71 2002 m. sausio 22 d. sprendimas (C-218/00, EU:C:2002:36).

72 2004 m. kovo 16 d. sprendimas (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150).

73 2009 m. kovo 5 d. sprendimas (C-350/07, EU:C:2009:127).

74 2011 m. kovo 3 d. sprendimas (C-437/09, EU:C:2011:112).

75 Dėl iki šiol išvardytų elementų žr. 1993 m. vasario 17 d. Sprendimą *Poucet ir Pistre* (C-159/91 ir C-160/91, EU:C:1993:63, 10, 12, 13 ir 18 punktai), 2002 m. sausio 22 d. Sprendimą *Cisal* (C-218/00, EU:C:2002:36, 39–44 punktai), 2004 m. kovo 16 d. Sprendimą *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150, 47–52 punktai), 2009 m. kovo 5 d. Sprendimą *Kattner Stahlbau* (C-350/07, EU:C:2009:127, 44–59 punktai), taip pat 2011 m. kovo 3 d. Sprendimą *AG2R Prévoyance* (C-437/09, EU:C:2011:112, 47–52 punktai).

valstybiniam sveikatos draudimui įgyvendinti ir negali vykdyti kitos nei įstatymuose numatyta veiklos; šios institucijos negali daryti įtakos įmokų sumai ir įstatymuose nustatytų privalomų paslaugų apimčiai, reguliavimo tarnyba (Slovakijos sveikatos priežiūros tarnyba arba HSA) vykdo teisės aktų laikymosi kontrolę ir imasi veiksmų jų pažeidimo atveju⁷⁶.

117. Atsižvelgdamas į šį solidarumo laipsnį Teisingumo Teismas, nagrinėdamas šiuos pagrindus, turi pareikšti nuomonę dėl to, ar, kaip skundžiamo sprendimo 65–68 punktuose atlikę analizę konstatavo Bendrasis Teismas, diskrecija, kurią Slovakijos teisės aktų leidėjas suteikė draudimo bendrovėms tam, kad jos tarpusavyje konkuruotų, vis dėlto yra pakankama, kad sveikatos draudimo vykdymas Slovakijoje būtų ekonominė veikla. Šiuo klausimu primintina, kad Bendrasis Teismas daro nuorodą į tokias aplinkybes: pirma, konkurenciją dėl pirkimo proceso kokybės ir veiksmingumo, antra, konkurenciją dėl pasiūlos kokybės ir apimties, kiek sveikatos draudimo įstaigos gali laisvai papildyti privalomas paslaugas nemokamomis susijusiomis paslaugomis, ir, trečia, aplinkybę, kad apdraustieji turi teisę pasirinkti savo sveikatos draudimo įstaigą ir kartą per metus ją pakeisti.

118. Taigi, kalbant apie konkurenciją dėl pirkimo proceso kokybės ir veiksmingumo, kuriuos lemia laisvė derėtis ir sudaryti sutartis su sveikatos priežiūros paslaugų teikėjais, manau, reikia pasakyti, kad vertinant privalomojo sveikatos draudimo veiklą Slovakijoje į šią konkurenciją negalima neatsižvelgti.

119. Iš tikrųjų Sprendime *FENIN / Komisija*⁷⁷ Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad, atsižvelgiant į tai, jog sąvoką „ekonominė veikla“ apibūdina būtent prekių ar paslaugų *siūlymas* tam tikroje rinkoje, o ne pati pirkimo veikla, siekiant įvertinti jos pobūdį nereikia atskirti produkto pirkimo nuo jo naudojimo, o tai reiškia, kad pirkimo veiklos pobūdį neišvengiamai lemia nupirktos prekės naudojimo ekonominis arba neekonominis pobūdis. Iš to darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju negalima teigti, jog konkurencijos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityje buvimas yra privalomojo sveikatos draudimo teikimo veiklos ekonominio pobūdžio rodiklis, nes tokios pirkimo veiklos pobūdis priklauso nuo šios draudimo veiklos pobūdžio⁷⁸.

120. Dėl konkurencijos dėl pasiūlos kokybės ir apimties ir apdraustųjų asmenų laisvės rinktis savo sveikatos draudimo paslaugų teikėją visų pirma pažymėsiu, kad, priešingai, nei savo apeliaciniame skunde nurodo Slovakijos Respublika, aplinkybė, kad socialinio draudimo sistemose, kurias Teisingumo Teismas iki šiol laikė kuriančiomis ekonominę aplinką, kaip antai nagrinėtose sprendimuose *Fédération française des sociétés d'assurance ir kt.*⁷⁹, *Albany*⁸⁰, *Brentjens*⁸¹, *Drijvende Bokken*⁸², *Pavlov ir kt.*⁸³, ekonominiai elementai yra gerokai svarbesni nei nagrinėjamoje byloje (dalyvavimas jose yra savanoriškas ar privalomas su atleidimo galimybe, sistemos yra grindžiamos kapitalizacijos principu, įmokų sumas ir paslaugų apimtį nustato patys atitinkami subjektai), savaimė nėra įrodymas, kad nagrinėjamų elementų nepakanka, kad būtų galima daryti išvadą, jog šioje byloje nagrinėjama veikla yra ekonominė.

121. Vis dėlto man atrodo, kad tokią išvadą galima daryti iš argumentų, grindžiamų Sprendimu *AOK Bundesverband ir kt.*⁸⁴, kuriame Teisingumo Teismas atsakė į klausimus dėl Vokietijos sveikatos draudimo kasų vykdomos veiklos pobūdžio.

76 1993 m. vasario 17 d. Sprendimas *Poucet ir Pistre* (C-159/91 ir C-160/91, EU:C:1993:63, 14 ir 18 punktai), 2002 m. sausio 22 d. Sprendimas *Cisal* (C-218/00, EU:C:2002:36, 43–44 punktai), 2004 m. kovo 16 d. Sprendimas *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150, 48–52 punktai), 2009 m. kovo 5 d. Sprendimas *Kattner Stahlbau* (C-350/07, EU:C:2009:127, 60–65 punktai), taip pat 2011 m. kovo 3 d. Sprendimas *AG2R Prévoyance* (C-437/09, EU:C:2011:112, 53–65 punktai).

77 2006 m. liepos 11 d. sprendimas (C-205/03 P, EU:C:2006:453, 26 punktas).

78 Taip pat žr. ginčijamo sprendimo 93 punktą.

79 1995 m. lapkričio 16 d. sprendimas (C-244/94, EU:C:1995:392).

80 1999 m. rugsėjo 21 d. sprendimas (C-67/96, EU:C:1999:430).

81 1999 m. rugsėjo 21 d. sprendimas (C-115/97 – C-117/97, EU:C:1999:434).

82 1999 m. rugsėjo 21 d. sprendimas (C-219/97, EU:C:1999:437).

83 2000 m. rugsėjo 12 d. sprendimas (C-180/98 – C-184/98, EU:C:2000:428).

84 2004 m. kovo 16 d. sprendimas (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150).

122. Mano nuomone, dėl dviejų toje byloje aptariamų sistemų požymių ji yra panaši į Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemą. Pirmą, joje buvo nustatytas toks pat solidarumo laipsnis, nes jai būdingas iš esmės visiems darbuotojams privalomas dalyvavimas sistemoje, įmokų suma, daugiausia priklausanti nuo apdraustųjų pajamų⁸⁵, įstatyme nustatytos ir visiems apdraustiesiems asmenims vienodos paslaugos, susijusios su privalomomis sveikatos priežiūros paslaugų kategorijomis, tiesioginio ryšio tarp pervestų įmokų ir gautų paslaugų nebuvimas ir tam tikra bendruomenės forma, įgyvendinta taikant skirtingų ligonių kasų sąnaudų ir rizikos suvienodinimo mechanizmą⁸⁶. Antra, ji apėmė tuos pačius konkurencijos elementus kaip ir Slovakijos sistema, nes ligonių kasos galėjo papildyti įstatyme numatytas privalomas paslaugas neprivalomomis papildomomis paslaugomis, o apdraustieji turėjo teisę laisvai pasirinkti ligonių kasą⁸⁷.

123. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas iš esmės nusprendė, kad, atsižvelgiant į sistemos solidarumo aspektus, dėl konkurencijos elementų sveikatos draudimo veiklos negalima pripažinti ekonomine. Kadangi atliekant šį įvertinimą net nebuvo atsižvelgta į apdraustųjų teisę, tokio kvalifikavimo, Teisingumo Teismo nuomone, nebuvo galima pagrįsti aplinkybe, kad ligonių kasoms buvo leidžiama teikti neprivalomas papildomas paslaugas, nes privalomos paslaugos buvo „iš esmės vienodos“⁸⁸. Taigi, atsižvelgdamas į pirmesniame punkte nurodytas bendras ypatybes, esu įsitikinęs, kad Teisingumo Teismo išvadą šiame sprendime būtų galima pritaikyti nagrinėjamos byloms⁸⁹, juo labiau kad Slovakijos sveikatos draudimo bendrovių siūlomas privalomųjų paslaugų spektras yra vienodas visiems apdraustiesiems ir nepaprastai platus⁹⁰, o papildomos nemokamos paslaugos susijusios tik su neprivalomų skiepų kainos kompensavimu ir skirtingu klientų aptarnavimo centru darbo laiku.

124. Mano nuomone, nagrinėjamos veiklos neekonominio pobūdžio taip pat negali paneigti aplinkybė, kad pagal Slovakijos teisės aktus sveikatos draudimo bendrovės gali naudoti ir paskirstyti pelną, gautą iš veiklos.

125. Mano teiginio teisinis pagrindas vėl yra Sprendimas *AOK Bundesverband ir kt.*⁹¹

126. Iš tikrųjų noriu priminti, kad, be elementų, kurie yra būdingi ir šioje byloje nagrinėjamai sistemai, Vokietijos sistemoje buvo vienas papildomas konkurencijos elementas, kuris turėtų turėti didelę reikšmę vertinant mišrioje sistemoje, kokia nagrinėjama šioje byloje, vykdomos veiklos pobūdį: pagal šią sistemą ligonių kasos galėjo konkuruoti įmokų dydžiu, savarankiškai nustatydamos jų tarifą⁹².

85 2004 m. kovo 16 d. Sprendimas *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150, 6 ir 7 punktai).

86 2004 m. kovo 16 d. Sprendimas *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150, 52 ir 53 punktai).

87 2004 m. kovo 16 d. Sprendimas *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150, 8 ir 9 punktai).

88 2004 m. kovo 16 d. Sprendimas *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150, 52 punktas).

89 Reikia pažymėti, kad per teismo posėdį *Dóvera* teigė, jog tai neįmanoma, nes šios dvi bylos skiriasi trimis aspektais: pirmą, Slovakijos rinkoje veikiančios sveikatos draudimo įstaigos nesiekia pelno, antra, jos yra įkurtos kaip komercinės bendrovės; trečia, jos turi teisę tiesiogiai derėtis ir sudaryti sutartis su sveikatos priežiūros paslaugų teikėjais. Kalbėdamas apie pastarąjį elementą, priešastį, dėl kurios jį negalima atsižvelgti, paaškinau šios išvados 118 ir 119 punktuose. Kalbant apie draudimo įstaigų pelno siekimą, šio elemento nesvarbumas siekiant subjektą kvalifikuoti kaip įmonę yra motyvuotas šios išvados 92–107 punktuose. Galiausiai, dėl to, kad šios įstaigos yra komercinės bendrovės, tik dar kartą priminsiu klasikinę jurisprudenciją, pagal kurią subjekto teisinis statusas, nuo kurio priklauso pelno siekimas, nėra svarbus minėtam kvalifikavimui. Pastaruoju klausimu žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimą *EasyPay ir Finance Engineering* (C-185/14, EU:C:2015:716, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

90 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas nepaneigė ginčijamo sprendimo 87 punkte padarytos išvados, kad teisės aktuose numatytų privalomų paslaugų apimtis iš tikrųjų yra labai plati, nes prie jų priskiriamos beveik visos Slovakijoje atliekamos sveikatos priežiūros procedūros. Šiuo klausimu pažymėtina, kad savo apeliaciniame skunde Slovakija tvirtina, jog sveikatos draudimo bendrovės privalomojo sveikatos draudimo lėšomis visiškai kompensuoja 98,9 % visų teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų, todėl galimybė konkuruoti yra susijusi tik su 1,1 % kitų medicinos paslaugų.

91 2004 m. kovo 16 d. sprendimas (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150).

92 2004 m. kovo 16 d. Sprendimas *AOK Bundesverband ir kt.* (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150, 7 punktas).

127. Remiantis šio sprendimo 56 punktu, net laisvė konkuruoti įmokų tarifų srityje negali tapti kliūtis pripažinti, kad veikla nėra ekonominio pobūdžio, nes šis elementas buvo įtrauktas siekiant „paskatinti ligonių kasas vykdyti veiklą vadovaujantis gero administravimo principais, t. y. veikti kuo veiksmingiau ir kuo taupiau, siekiant gero Vokietijos socialinės apsaugos sistemos veikimo“. Kitaip tariant, net ir tuo atveju, kai konkurencija neabejotinai buvo stipresnė nei nagrinėjamoje byloje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad sveikatos draudimo veikla Vokietijoje nėra ekonominio pobūdžio dėl to, kad, skatindamas draudimo įstaigas veikti veiksmingiau, *nacionalinės teisės aktų leidėjas siekė užtikrinti sistemos socialinio tikslo įgyvendinimą*.

128. Manau, tokia pat išvada darytina ir šioje byloje. Iš tikrųjų, kaip skundžiamo sprendimo 64 punkte pripažįsta Bendrasis Teismas, galimybė naudoti ir paskirstyti pelną „yra reglamentuojama griežčiau nei klasikiniame prekybos sektoriuje“, nes ji „priklauso nuo reikalavimų, skirtų užtikrinti, kad sistema būtų tvarkinga ir būtų pasiekti socialiniai bei solidarumo tikslai, kuriais ji grindžiama“. Šie reikalavimai yra pareiga sudaryti rezervą, kurio dydis atitiktų 20 % įmokėto įstatinio kapitalo, o ne 10 %, kurių reikalaujama iš kitų bendrovių, ir techninius atidėjinius laukimo sąrašuose esančių apdraustųjų planinėms sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti⁹³. Taigi, mano nuomone, šių reikalavimų buvimas aiškiai rodo, kad, suteikiant galimybę naudoti ir paskirstyti pelną, padedama siekti tikslo užtikrinti Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemos gyvybingumą ir tęstinumą, ir taip prisidedama prie šios sistemos socialinio tikslo įgyvendinimo⁹⁴.

129. Apskritai Teisingumo Teismas, mano nuomone, savo būsimame sprendime turi galimybę paaiškinti principą, kuris kyla iš Sprendimo *AOK Bundesverband ir kt.*⁹⁵, pagal kurį veikla yra laikoma neekonomine ir nepatenka į SESV 107 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, jeigu iš nagrinėjamos nacionalinės socialinės apsaugos sistemos matyti, kad nacionalinės teisės aktų leidėjas *nuosekliai* siekia sistemos socialinio tikslo⁹⁶.

130. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, manau, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai pervertino Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje vykstančios konkurencijos laipsnio įtaką, ir taip skundžiamo sprendimo 70 punkte priėjo prie klaidingos išvados, kad dėl to, jog SZP ir VŠZP vykdo ekonominę veiklą, joms taikoma sąvoka „įmonė“, įtvirtinta SESV 107 straipsnio 1 dalyje.

3. Išvada dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo byloje C-262/18 P ir apeliacinio skundo trečiojo pagrindo byloje C-271/18 P

131. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui pripažinti pagrįstais apeliacinio skundo antrąjį pagrindą byloje C-262/18 P ir apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą byloje C-271/18 P.

93 Žr. ginčijamo sprendimo 7 išnašos 15 punktą.

94 Žr. ginčijamo sprendimo 95 punktą.

95 2004 m. kovo 16 d. sprendimas (C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, EU:C:2004:150).

96 Tai yra nuoseklumo reikalavimas, apie kurį kalbama šios išvados 112 punkte.

D. Dėl trečiojo Komisijos apeliacinio skundo pagrindo byloje C-262/18 P ir antrojo Slovakijos Respublikos apeliacinio skundo pagrindo byloje C-271/18 P, susijusių su tam tikrų įrodymų išskraipymu

1. Šalių argumentai

132. Komisija ir Slovakijos Respublika, palaikomos Suomijos Respublikos, tvirtina, kad Bendrasis Teismas ne kartą išskraipė bylos įrodymus. Kalbant konkrečiai, tokiu išskraipymu esą grindžiama skundžiamo sprendimo 67 punkte padaryta išvada, kad egzistuoja „intensyvi ir sudėtinga konkurencija“, atsiradusi dėl galimybės pritraukti apdraustuosius ir susijusi su paslaugų kokybe. Iš tikrųjų skundžiamo sprendimo 65 ir 66 punktuose Bendrojo Teismo nurodyti konkurencijos elementai parodo, kad esama tik ribotos konkurencijos dėl tam tikrų neesminių sveikatos draudimo paslaugų kokybės aspektų.

133. Slovakijos Respublika priduria, kad Bendrasis Teismas išskraipė įrodymus, nes neatsižvelgė į tai, kad viena iš ginčijamame sprendime nurodytų priemonių buvo taikoma laikotarpiui, kai draudimo įstaigoms buvo uždrausta paskirstyti pelną. Skundžiamo sprendimo 64 punkte padaryta išvada, kad Slovakijoje draudimo įstaigos turi galimybę „laisvai“ siekti pelno ir jį gauti, taip pat yra išskraipymas.

134. *Dóvera* ir *Union* mano, kad šie pagrindai yra nepriimtini, nes Komisija ir Slovakijos Respublika nenurodo įrodymų, kurie buvo išskraipyti, o tik reikalauja, kad Teisingumo Teismas iš naujo įvertintų faktines aplinkybes. Bet kuriuo atveju Bendrajam Teismui pateiktais įrodymais patvirtinama jo išvada dėl intensyvios ir sudėtingos konkurencijos egzistavimo.

135. Be to, argumentas, kad Bendrasis Teismas turėjo atsižvelgti į tai, jog viena iš ginčijamame sprendime nurodytų priemonių buvo taikoma laikotarpiui, kai draudimo įstaigoms buvo uždrausta gauti pelno, yra nepriimtinas, nes pirmą kartą buvo nurodytas apeliacinėje instancijoje, ir bet kuriuo atveju jis yra netinkamas ir nepagrįstas. Išvada dėl galimybės „laisvai“ siekti pelno ir jį gauti esą neprieštarauja pelno gavimą reglamentuojančių teisės aktų buvimui.

2. Vertinimas

136. Pirmiausia manau, kad būtų naudinga nustatyti tam tikrus pagrindinius principus, kylančius iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, susijusios su įrodymų išskraipymu.

137. Visų pirma primenu, kad pagal klasikinę jurisprudenciją, procesinių dokumentų įrodomoji galia priklauso nuo Bendrojo Teismo atliekamo savarankiško faktinių aplinkybių vertinimo, kurio Teisingumo Teismas negali tikrinti, nagrinėdamas apeliacinį skundą, išskyrus išskraipymo atvejus⁹⁷.

138. Toks išskraipymas turi būti akivaizdžiai matomas iš byloje esančių dokumentų, neatliekant naujo faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimo⁹⁸. Siekiant įrodyti, kad išskraipymo būta, nepakanka pasiūlyti minėtus įrodymus išaiškinti kitaip, nei tai padarė Bendrasis Teismas⁹⁹. Kad tai būtų padaryta, apeliantas turi tiksliai nurodyti Bendrojo Teismo išskraipytus įrodymus ir atskleisti vertinimo klaidas, dėl kurių, jo manymu, šie įrodymai buvo išskraipyti¹⁰⁰.

97 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimas *Vokietija ir kt. / Kronofrance* (C-75/05 P ir C-80/05 P, EU:C:2008:482, 78 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

98 Žr. 2017 m. balandžio 4 d. Sprendimą *Ombudsmenas / Staelen* (C-337/15 P, EU:C:2017:256, 83 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

99 Žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *QuaMa Quality Management / EUIPO* (C-139/17 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:608, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

100 Žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Ispanija / Komisija* (C-588/17 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:607, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

139. Šiuo atveju, kalbant apie, pirma, kaltinimą, kad buvo iškraipyti įrodymai, susiję su sveikatos draudimo įstaigoms taikytu draudimu paskirstyti pelną, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia *Dóvera* savo atsiliepime, Slovakijos Respublika jau atkreipė dėmesį į šią aplinkybę savo įstojimo į bylą Bendrajame Teisme paaiškinimų 53 punkte, todėl tai nėra pirmą kartą apeliacinėje instancijoje pateiktas argumentas. Vis dėlto taip pat pažymėsiu, kad savo apeliaciniame skunde Slovakijos Respublika tik nurodo, jog draudimas paskirstyti pelną kyla iš kelių procesinių dokumentų, bet nemini jokios aplinkybės, kurią Bendrasis Teismas akivaizdžiai klaidingai pateikė skundžiamame sprendime. Mano nuomone, šiuo kaltinimu iš tikrųjų siekiama sukritikuoti tai, kad Bendrasis Teismas į jį neatsižvelgė, nes nusprendė, kad jo atliekamam vertinimui jis yra nereikšmingas. Vis dėlto tai yra įrodymų vertinimas, kurio apeliaciniame procese Teisingumo Teismas tikrinti negali. Manau, kad dėl to šis kaltinimas turi būti pripažintas nepriimtiniu.

140. Antra, svarstydamas klausimą, ar skundžiamo sprendimo 64 punkte Bendrojo Teismo padaryta išvada, kad draudimo įstaigos Slovakijoje turi galimybę „laisvai“ siekti pelno ir jį gauti, yra iškraipymas, pažymiu, kad Slovakijos Respublika nenurodo jokių konkrečių įrodymų, kuriuos Bendrasis Teismas esą iškraipė, o tik pateikia bendrinę nuorodą į „bylos dokumentus“. Iš esmės man atrodo, kad prisidengdama teiginiu dėl iškraipymo, Slovakijos Respublika kaltina Bendrąjį Teismą faktų vertinimo klaida. Iš tikrųjų ji neginčija, kad Bendrasis Teismas teisingai suprato Slovakijos teisėje nustatytus apribojimus, tačiau tvirtina, kad, priešingai, nei manė šis teismas, nagrinėjami apribojimai yra susiję ne tik su sveikatos draudimo įstaigoms suteikta galimybe naudoti ir paskirstyti pelną, bet ir su galimybe šį pelną gauti. Taigi, mano nuomone, šis kaltinimas turi būti pripažintas nepriimtiniu.

141. Trečia, Komisija ir Slovakijos Respublika teigia, kad įrodymai buvo iškraipyti, nes skundžiamo sprendimo 67 punkte Bendrasis Teismas nurodė, jog Slovakijos sveikatos draudimo sistemoje vyksta „intensyvi ir sudėtinga konkurencija“. Manau, kad šiame klausime iš esmės yra pakartoti argumentai, išdėstyti Komisijos apeliacinio skundo antrajame pagrinde ir Slovakijos Respublikos apeliacinio skundo trečiajame pagrinde, kuriais siekiama, kad būtų pripažinta Bendrojo Teismo teisės klaida, o šį teiginį jau pasiūliau atmesti dėl šios išvados 89–130 punktuose nurodytų priežasčių.

142. Jeigu Teisingumo Teismas pripažintų, kad šis Komisijos pagrindas ir paskutinis Slovakijos Respublikos kaltinimas iš tikrųjų susiję su įrodymų iškraipymu, pakanka konstatuoti, kad Slovakijos Respublika niekada nenurodė įrodymų, kuriuos Bendrasis Teismas iškraipė skundžiamame sprendime. Nors Komisija iš tikrųjų cituoja vieną iš šių įrodymų, t. y. lentelę, kurioje yra parodyti įvairių sveikatos draudimo įstaigų draudimo paslaugų apimties skirtumai, taip pat tiesa, kad ji visiškai nenurodo analizės klaidų, nulėmusių tokį Bendrojo Teismo padarytą įrodymų iškraipymą. Taigi, mano nuomone, nagrinėjamas Komisijos pagrindas ir Slovakijos Respublikos kaltinimas turi būti pripažinti nepriimtiniais.

3. Išvada dėl apeliacinio skundo trečiojo pagrindo byloje C-262/18 P ir apeliacinio skundo antrojo pagrindo byloje C-271/18 P

143. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui visą apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą byloje C-262/18 P ir visą apeliacinio skundo antrąjį pagrindą byloje C-271/18 P pripažinti nepriimtiniais.

V. Priešpriešiniai apeliaciniai skundai

A. Šalių argumentai

144. Savo priešpriešiniuose apeliaciniuose skunduose *Dóvera* pateikia vienintelį pagrindą, t. y. kad Bendrasis Teismas padarė procesinį pažeidimą ir pažeidė pareigą motyvuoti, kai skundžiamo sprendimo 58 punkte nurodė, jog *Dóvera* neginčijo išvados, kad Slovakijos sveikatos draudimo sistemoje yra „[vyraujančių] socialinių, solidarumo ir reguliavimo aspektų“¹⁰¹. Grįsdama šį pagrindą ji atkreipia dėmesį į tam tikras jos procesinių dokumentų pirmojoje instancijoje ištraukas, kuriose aiškiai atmetė tokią išvadą.

145. Vis dėlto, anot *Dóvera*, šis pagrindas yra antraeilės svarbos, nes yra reikalingas tik tokiu neįtikėtiniu atveju, jeigu griežtai aiškindamas minėto skundžiamo sprendimo punkto formuluotę Teisingumo Teismas neatsižvelgtų į vertimo klaidą šio sprendimo redakcijoje proceso kalba, t. y. redakcijoje anglų kalba, kurioje šios sistemos socialiniai, solidarūs ir reguliavimo aspektai yra apibrėžti kaip „predominant“ (*vyraujantys*), nors redakcijoje prancūzų kalba jie apibrėžti kaip „svarbūs“.

146. *Union* palaiko *Dóvera* reikalavimus.

147. Komisija atsako, kad priešpriešiniai apeliaciniai skundai yra nepriimtini, bet jeigu Teisingumo Teismas juos pripažintų priimtinais, jis, remdamasis skundžiamo sprendimo versija anglų kalba, turėtų padaryti išvadą, kad jie yra pagrįsti. Slovakijos Respublika tvirtina, kad šio sprendimo versijoje anglų kalba nėra jokių vertimo klaidų ir kad bet kuriuo atveju priešpriešiniai apeliaciniai skundai yra nepriimtini.

B. Vertinimas

148. Atsižvelgdamas į šios išvados 61–64 punktuose išdėstytus argumentus manau, kad skundžiamo sprendimo versijos anglų kalba 58 punkte įsivėlė vertimo klaida. Kadangi, mano supratimu, ši klaida gali būti ištaisyta paprasčiausiai išaiškinant skundžiamą sprendimą, manau, kad Teisingumo Teismas neturėtų nagrinėti priešpriešinių apeliacinių skundų.

149. Vis dėlto tuo atveju, jei Teisingumo Teismas manytų, kad juos nagrinėti reikia, neabejoju, kad jis nuspręstų, kad jie yra nepriimtini dėl to, kad *Dóvera* neturi suinteresuotumo pareikšti ieškinį.

150. Iš tikrųjų pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją suinteresuotumas pareikšti priešpriešinį apeliacinį skundą reiškia, jog šio skundo nagrinėjimo rezultatas gali būti naudingas jį pareiškusiai šaliai¹⁰².

151. Pirmojoje instancijoje Bendrasis Teismas patenkino *Dóvera* ieškinį ir panaikino ginčijamą sprendimą. Dėl to nesuprantu, kokią naudą *Dóvera* galėtų gauti iš to, kad Teisingumo Teismas patenkintų jos priešpriešinius apeliacinius skundus ir panaikintų skundžiamo sprendimo 58 punkto dalį, kurioje Bendrasis Teismas nusprendė, kad *Dóvera* neginčijo teiginio, jog Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje yra vyraujančių socialinių, solidarumo ir reguliavimo aspektų. Net jeigu Teisingumo Teismas patenkintų šiuos priešpriešinius apeliacinius skundus, šis pakeitimas būtų susijęs su skundžiamo sprendimo *motyvais* ir neturėtų jokios įtakos jo *rezoliucinei daliai*; bet kuriuo atveju joks rezoliucinės dalies, kurioje Bendrasis Teismas patenkino jo ieškinį, pakeitimas negali suteikti *Dóvera* nė menkiausios naudos.

¹⁰¹ Tai skundžiamo sprendimo redakcijoje anglų kalba vartojamo termino pažodinis vertimas į prancūzų kalbą. Redakcijoje prancūzų kalba vartojamas terminas „svarbūs“.

¹⁰² Žr., be kita ko, 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *Iride / Komisija* (C-329/09 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:859, 48–51 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

C. Išvada dėl priešpriešinių apeliacinių skundų bylose C-262/18 P ir C-271/18 P

152. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui nenagrinėti bylose C-262/18 P ir C-271/18 P *Dóvera* pateiktų priešpriešinių apeliacinių skundų.

VI. Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

153. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

154. Nagrinėjamu atveju manau, kad Teisingumo Teismas gali priimti sprendimą dėl *Dóvera* Bendrajam Teismui pateiktų pagrindų.

155. O antrąjį pagrindą siūlau atmesti dėl šios išvados 89–130 punktuose įvardytų priežasčių.

156. Vertindamas pirmąjį pagrindą, kurio santrauka yra pateikta šios išvados 7 punkte, taip pat siūlau visą šį pagrindą atmesti. Iš tikrųjų, kalbant apie šio pagrindo pirmąjį kaltinimą, iš funkcinio požiūrio į sąvoką „įmonė“, mano pritaikyto šios išvados 109 punkte, matyti, kad tam tikro subjekto kvalifikavimas visada būna susijęs su tiksliai apibūdinta veikla. Kitaip tariant, ekonominę veiklą ir neekonominę veiklą vykdančias subjektas turi būti laikomas įmone tiksliai ekonominės veiklos atžvilgiu. Todėl šis kaltinimas turi būti atmestas. Dėl antrojo kaltinimo, kaip matyti iš šios išvados 114 ir 115 punktuose nurodytos suformuotos jurisprudencijos, pažymėtina, kad mišrioje socialinės apsaugos sistemoje vykdomos veiklos pripažinimas ekonomine priklauso nuo įvairių nacionalinės sistemos ekonominių ir neekonominių elementų lyginamosios analizės rezultatų, taip pat šių elementų svarbos ir tikslo. Todėl logiška, kad argumentas, jog tokiam kvalifikavimui pakanka bet kurio ekonominio elemento, yra teisiškai klaidingas. Antrasis kaltinimas, mano nuomone, taip pat turi būti atmestas.

VII. Dėl bylinėjimosi išlaidų

157. Pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, jis sprendžia bylinėjimosi išlaidų klausimą.

158. Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija ir Slovakijos Respublika to prašė, reikia priteisti iš *Dóvera* bylinėjimosi išlaidas, susijusias su procesu Bendrajame Teisme ir šiuo apeliaciniu skundu.

159. Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį valstybės narės ir į bylą įstojusios institucijos pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Taigi į bylą įstojusi Suomijos Respublika turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant šį apeliacinį skundą.

160. Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 3 dalį Teisingumo Teismas gali nuspręsti, kad į bylą įstojusios šalys, išskyrus nurodytas ankstesniuose punktuose, padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Reikia nuspręsti, kad *Union* turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas per procesą Bendrajame Teisme ir šiame apeliaciniame procese.

VIII. Išvada

161. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti taip:

1. Panaikinti 2018 m. vasario 5 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Dôvera zdravotná poist'ovňa / Komisia* (T-216/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:64).
2. *Dôvera zdravotná poist'ovňa a.s.* pareikštas ieškinys Europos Sąjungos Bendrajame Teisme turi būti atmestas.
3. Atmesti priešpriešinius apeliacinius skundus.
4. *Dôvera zdravotná poist'ovňa* padengia savo ir Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas per procesą Bendrajame Teisme ir šiame apeliaciniame procese. Be to ji iš jos turi būti priteistos Slovakijos Respublikos bylinėjimosi išlaidos, patirtos šiame apeliaciniame procese.
5. *Union zdravotná poist'ovňa a.s.* padengia savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas per procesą Bendrajame Teisme ir šiame apeliaciniame procese.
6. Suomijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant šį apeliacinį skundą.